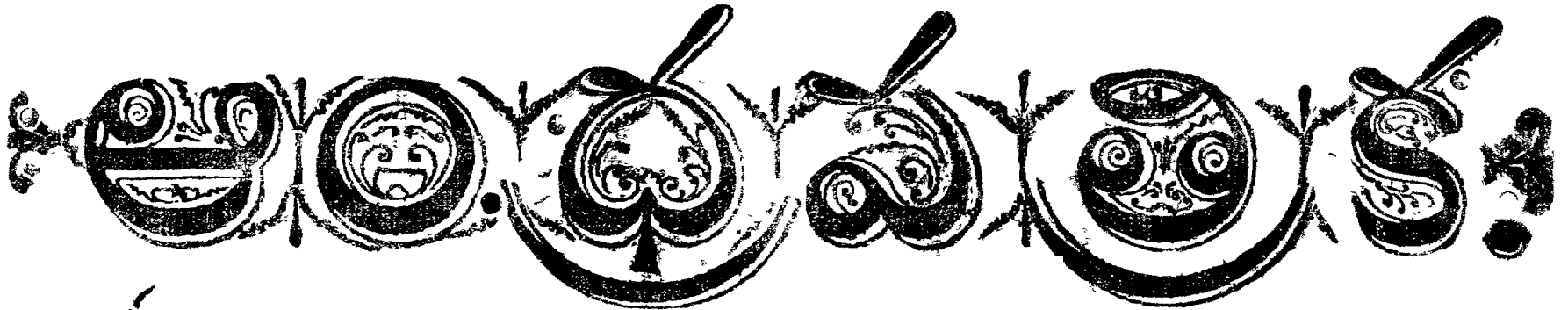

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి వ సె క 1-కి 0-1-0

Telephone No. 544.

310935

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 9-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షీనామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస శుద్ధ సప్తమి 2.

No. 85
సంచిక ౮౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, బాహ్యపుపొట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల తారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెంకకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఱును.
దగ్గును శుద్ధించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జీవామున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బీలో నవా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియుంట నుండుచిగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

'SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA' (REGISTERED)

IS THE SAFEST, SUREST AND MOST PERMANENT CURE
FOR ALL ACUTE & CHRONIC DISEASES.

PRICE PER PHIAL OF 60 PILLS FOR A COMPLETE CURE, Rs. 10.

THE MADRAS AYURVEDIC PHARMACY, LIMITED.

THE PREMIER INDIAN CHEMISTS & DRUGGISTS

(AUTHORISED CAPITAL Rs. 2,00,000 PAID UP CAPITAL Rs. 1,50,000)

Tele Address.—

Post Box No 151.

Telephone —

"Kalpam"

Madras.

Nos. 1034 & 837

Managing Director & Senior Physician.

Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. SRI RAMACHARLU, Ph.D.Sc.,

"CONSULTING HOURS BY THE SENIOR PHYSICIAN"

1. George Town Dispensary —44, Govindappa Naick Street, 10-30 A. M. to 3-30 P. M.
2. Mount Road Dispensary —2/4 Mount Road, 8-30 A. M. to 10 A. M. & 4 P. M. to 7 P. M.
3. Triplicane Dispensary —583, Pycrofts Road 7-30 A. M. to 8 A. M.
4. Mylapore Dispensary —"Kamalalaya," 63 Royapettah High Road, 6 A. M. to 7 A. M.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

5.7-24 శనివారమునుండి 11-7-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 8-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
డబుల్ సినియల్ అట్రాక్షన్ డి బరిగాన్
ట్రయల్ రెండవవారము ఎడ్విగాల్ అభ్యుత
సాహస కార్యములు చని మింగుడాగారు మొదలగు
నవి గలవు. తెలివి పుష్కల గూడ చూడబడును.

కవనూరి

సోసా 1-కి రు 1-10-0 ని 2-కి రు 2-6-0
దగ్ధ శ్వాసరోగములందు బలహీనత వృద్ధులు.
ఇవి ఆరోగ్యములకు శత్రువులువలన వృద్ధిని నిర్దు. శత్రుకాలమున
ప్రతిదినము దగ్ధ శ్వాసరోగముల నూర్చు నాశములందు
పెరుగుచున్నది. ఉబ్బునూ. తియ్యనీర్లు దగ్ధులు చేయవలసివీ
నందు దగ్ధ విధమున బట్ట యేయవలెను.
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

జాన దీపిక

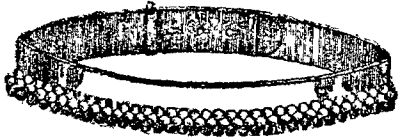
ఇది మరవెమయమైన తెలుగుపత్రిక. భగవద్విషయము
మందు భక్తి శ్రద్ధలుగలవారికెల్లరకు నుపయుక్తముగానుండును.
ప్రతిగ్రంథాలయమునందును పరచమందిగనుండును ఉండివక
నది. భక్తిజ్ఞాన కర్మమార్గములందలి సూక్ష్మవిషయముల చర్చి
చును, మహాముఖులచరిత్రలు, ఆర్యవ్యాసములు, అభ్యుదయ
స్వములు మొదలగువిషయములతో నిండియుండును సంవత్సర
మునకు చందా రూ 2-8-0 లు. ఆరవమాసములకు చందా రూ
1-8-0 వలయువారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

మేడూరి శ్రీరామమూర్తి

జ్ఞానదీపిక కార్యాలయము, విజయనగరం

వడ్డాణములు

చిత్రి విచిత్రపు వస్తువులకు పేరుపొందినది?

వడ్డాణములకు, వంకీలకు ఉపయోగించునట్టి

కేంపుచెక్క-ర మోపు

ధర రు. 40, రు. 150 వరకు గలదు.

బంగారు, రత్నములు యిచ్చిన మహారిమాత్రము రు. 15-20 వరకు అగును.

సాదా రకము 10 సు. 15 సు.వరకును చేయవచ్చును
మహారి రు. 12లగును. గజ్జలుగలది 15 సు. 30 సు.
వరకు చేయవచ్చును. మహారి రు. 25-50 వరకుగలదు
సవరము బంగారు, మేలైన మణులకు, రత్నములకు
పూచీనిచ్చెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ;

172, పుటల మాఅందమైన క్యాటలాగు ధర రు. 1-0-0. నగంవరకులు, 25, చై నాబజారువీధి, మద్రాసు.

బొంబాయిలోని ఆంధ్రుల ఉద్యోగ విద్యావ్రశం

3 వ భాగము

యంత్రాలయపు విద్య:— బొంబాయి ననేక యంత్రాలయములున్నవని ఆంధ్రులకు తెలియునుగదా! ఆందులకు ననేకులకు జీవనోపాధి కలుగుచున్నది. ఈ యంత్రాలయములలో యంత్రములు నడచుపద్ధతి, నేర్పుకొనుట ఎట్లు? ఇందు గుమాస్తాలుగా నున్న ఎవ్వరికిని ఏండ్లతరబడి ప్రయత్నించినను, ఎట్టి విద్యయు నలనడచును సంగతి గ్రహించునలెను. అందున తేమి కావలెను? యంత్రోద్యమ, నడపుపద్ధతి, చక్కతయు పద్ధతుల నేర్పుకొనుట కధముపక్షము గూర్చుండునలెను దుత్తీర్ణుల యివ్వారికి గూడ రి కాని! ఆయిదు సంవత్సరములుగాని పూర్తిగా కావలయును. దూది యంత్రాలయమున, నేతనేర్పరి యగుటకు ఇన్ని సంవత్సరములు ప్రయత్నించిన కొంతమాత్రముయినను అందు ప్రవీణ పర్వదు ననుటకు సందియములేదు. ఇక నీవిద్య అలనడచుటకు మార్గములు విచారించిన యంత్రాలయముల చాలును ప్రవేశించుటకుమార్గము తెలియగ్రహించవలయును. ఇందు జేసినవారికి మొదటనే జీతమును ఇయ్యరు. జీతములేక నిందు ప్రవేశించుటకుగూడ, ప్రవేశింపదలచుకొను వారలకు గొప్పవారల యొక్కయు, లేక బాంజేనివాసులగు ఉన్నతోద్యోగిలయొక్కయు పరిచయము గలిగియుండుటన సరము. లేనియెడల నుచితముగా నందు జేరుదమన్నను, ఎవ్వరును వారినందు జేర్చుకొనరని వ్రాయగలను.

ఇక మన ఆంధ్రకర్తవ్య మేమి:— మనలో పలుకు జడి కలవారును ద్రవ్యవంతులును, యంత్రాలయాధికారులతో పలుకుబడిగలవారును, ప్రతి సంవత్సరము కొంద ఆంధ్రుల నిందు ప్రవేశపెట్టుటకు పూనుకొని అందులకు తగిన శ్రద్ధ తీసికొనుట ముఖ్యము. లేనియడ, నీవిద్య అలనడచుట వీలుండదు. ఈవిద్య నేర్చుకొని ఆంధ్రదేశమున నొక్కమాట వివిధగా యంత్రాలయముల నేర్పరుపకున్నను, కొంతకాలమునకైనను కొందరికిందు ప్రవేశముకలిగి అభివృద్ధిమార్గముల కవకాశమునకై ప్రయత్నములయిన జరుగును. లేనియెడల ఎవ్వరికివారిని నడచినయెడల వారికి విద్యనభ్యసించి నవకాశము చిక్కుట కష్టతరము.

వారల కపారమగు, ద్రవ్యసెలవును కలుగును. చివరకు ఎవ్వరును ఆంధ్రులలో నిందు నెగ్గినవారుండరు. ఇంతవరకు ఆంధ్రు లిందెంతయు నిపుణత గాంచకపోవుటకు కారణ మేమై యుండునని ఆలోచించిన వై అంతయు పూర్తిగా మనమునందుంచుకొన్న డెయిగులవు. వర్తకవిద్యయందువలెనే, కాత్మిక పరిశ్రామిక విద్యయందును, ఇంతవర కుత్తీర్ణులయిన ఆంధ్రుల సంఖ్య కూన్యమని నమ్మదగినది. యంత్రసామాన్యము నెరుగుటకును వైవిద్య లన్నిటియందులలేనే చాలద్రవ్యము కర్చుపెట్టనలసి యుండును. అది ఎవరికి వారు నెగ్గించుకొనదలచిన సాధ్యము కాదు. ఒకటి రెండు విషయముల లాభింపకపోయిన కర్చు పెట్టిన ద్రవ్యమునకు తగిన ఫలము రానందున మన కుటుంబములు విద్య చాలించు ప్రయత్నములు చేయును. అందు మరి ఉద్యోగ దీక్షతో మొదలైనపుడు, ద్రవ్యమును సెలవుచేసి, ఎప్పుడో ఏదియో లభించుననెడి దూరపాశతో ఎవ్వరును తృప్తిపొందరు. ఆందు బొంబాయి నొకనికి విద్యగరపించుటకు, మనవైపు ఒక ధనవంతులకు కుటుంబమును పోషించుటకు కావలసినద్రవ్య మొకసెలకు కావలసియుండును. అందున్న నీవని ఎవరికి వారి కేవలములకున్న పైన వ్రాసినసంఖ్యముల ప్రయత్నము సఫలముగానుండును. ఒకటిరెండు ఆపజయములను గాంచినను, చివరకు సంవత్సరమునకు కొందరయిన నిందువల్ల నభివృద్ధి నభ్యసించి దేశమునకు లాభము చేయగలరు. కొన్ని సంవత్సరములకు సరికి దేశమున చాలమంది ఈ విద్యలో నారితేరుటవల్ల శ్రీమముగా యంత్రోద్యమభివృద్ధికి సహాయముచేసారును. ఇట్టివిద్య నభ్యసించిన దక్షిణాత్యులందరిని నే నెరుగుదును. ఇంతవరకు ఎవ్వరును ఆంధ్రు లిందు పరిశ్రమచేయలేదని వ్రాయుట సంతాపకరము.

ఇతరవిద్యలు: చిత్రకళావిద్య, చిత్రలేఖనము, శిల్పపనులు: ఇందు ప్రాముఖ్యము గాంచినది ఆంధ్రులలోనెల్ల ఒకరు. వారికి రి ఒక ఆంధ్రదేశమునగాక, భారతదేశమున నెంతయు వ్యాపించినది. దేశమునాయకుల చిత్రపటముల నీతివైపుణ్యముగ, వ్రాయగలిగిన క్రీ చాపలి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఇచటి జాతీయచిత్రకళాకాలయం దుత్తీర్ణులై ప్రతిభగాంచిరి.

ఇందు విద్య వైవానిముతటి ధనవ్యయకరము గాకపోవుట వల్ల నందరు, అందు పరిశ్రమాభిలాషులు శిక్షసాంద్ర నర్హమయినది. అదికాక బొంబాయిని చిత్రకళాకాల కలదు. అందు శిక్షణసాందిన వారతి నిపుణతగాంచి ఎంతయు ప్రాముఖ్యులయిరి. మొన్నటి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యప్రదర్శనమున నిచట తయారయిన చిత్రములు వెంబ్లియందుంచిరి. మొన్న నొక మారు ఢిల్లీయందు రాజప్రతినిధి కాసనసభాభయముల శిల్పి పనులకు బొంబాయి శిల్పికళాకాలయం దుత్తీర్ణులయినవారిని సాధ్యమయినంతవరకు పిలిపించుటకు ప్రభుత్వమువారు మాడ ఒప్పుకొనిరి. ధనికులగువారు బి. ఏ. లకుటకై ప్రయత్నింపక కొంద రీచదువున ప్రవేశించిన, కొంతకాలమున కయిన, గుమాస్తాలకై ప్రయత్నించు విద్యాధికుల సంఖ్య తగ్గునేమా!

ఆంధ్రుల ముఖ్యవిద్యావశ్యకత:— ఆంధ్రులకు ముఖ్య విశ్యకమగు వ్యవసాయవిద్య బొంబాయియం దలవసాధ్య పడునా అని ప్రశ్నించిన అందుకు తోడ్పడు విద్యాకాఖి లంత ప్రాముఖ్యముగా నిటలేవని నే చెప్పగలరు. కొంతవరకు ప్రజాసామాన్యమునకు ఆధునికవ్యవసాయ శిక్షణయున్న నెంత లాభ మో మనకు తెలియును. అందువల్ల నావిద్య యలవడు మార్గముల నేల నెరుకుండలయునో గోచరింపకయున్నది. ఈ విషయమున దేశీయులు నిరాధారలై యున్నారనుటకు వేరు దృష్టాంతము లేవి కావలయును? వ్యవసాయ విద్యాభిలాషు లేరును బొంబాయికి రానవసర ముండదు. దేశమంతటను ప్రజలేకిభూతులై వ్యవసాయవిద్యగలపు కళాకాలను ప్రభుత్వ వేతనమువల్ల గాక పోయిన, మరి ఏవిధముగానైన స్థాపించి ఇతర రాష్ట్రములవారికి మార్గదర్శకులయ్యెదరుగాక.

ఆంధ్రుల ఉద్యోగసమస్య:— బొంబాయిని ఉద్యోగ సమస్య ఆంధ్రుల కంత రుచింపనిది కావచ్చును. కాని ఆంధ్రులకు సంబంధించినంతవరకు మనము విచారించవలసినది. వ్యాసమున మొదటనే వ్రాసినట్లు ఇది దాక్షిణాత్యులకువలె నంత ఉత్పన్నమయినదియు కాదు. ఏలనన, ఉద్యోగములు లేకున్న దాక్షిణాత్యు లెక్కడికయినను వెల్లి ప్రయత్నించుటకు పూనుకొనెదరు. ఆంధ్రులన్నో అట్లు ప్రయత్నము సల్పు అగత్యము లేనట్లు ఎంచెడగ. వారలకు సహజముగా భూవసతి యు సంగు జీవనోపాధి ఇందుకు సహాయభూతముగా నున్నదనుటలో సందియ మెంతమాత్రమును లేదు. ఆంధ్రులే దక్షిణాత్యుల వలె ఉద్యోగముల నాకించి బొంబాయికి వచ్చిన పెరేలు, దోదరు, మతుంగమున్నగు బొంబాయికి సమాప్త ప్రదేశము లన్నియు, వారలచే నాక్రమింపబడియుండవలసినదే. కాని అప్పుడు ఏ మూలనో వర్తకులవల్ల గాని, నూతనోద్యోగవాంఛాపల వల్లను గాకపోయిన బొంబాయికివచ్చు ఆంధ్రులసంఖ్యరు బహుస్వల్పమని గ్రహింపగలరు. విద్యావిషయమై ఆంధ్రులు కలకత్తాకు నల్లినట్లు బొంబాయికి ఉద్యోగముల నిమిత్తము ఎవ్వరును వచ్చుటలేదు. దాక్షిణాత్యులై రైల్వేకంపెనీలలోను పోస్టాఫీసు మున్నగు ప్రభుత్వ కేరీలలోను, అండ్లయ, దేశీయ అంగడులయందును చాలమట్టుకు గుమాస్తాలుగా నున్నారు. కాని ఒక బ్యాంకును జూచిన, లేక వర్తక సరళిని జూచిన, అందెవలను కానరాదు. వారు ఏమియు పెట్టుబడి వ్యాపారములకు దిగరు. బ్యాంకులలో నున్న వారలు బహుకొద్దియే. వ్యాపారకాఖను జూచిన ఆంధ్రులే బొంబాయి నెక్కుడు వ్యాపారము చేయుచున్నారని వ్రాయుటలో నాశ్చర్యము లేదు. మనదేశములకే దేశభాష దాక్షిణాత్యులకన్న బహుతేలికగ నలనుటచే, స్వభాషలోనే ఈ దేశస్థులతో వ్యాపారమునజేయుటను చూచుచున్నాము- దీనికినే ననేక ఉపహరణం చేర్చొనగలము. బొంబాయి వర్తకవ్యాపారమున నెంతయు ప్రాముఖ్యత వహించిన కంచెర్ల వారు, గుమ్మడల్లి వారు, పేరూరి వారు మనవైపు న ప్రసిద్ధి చెందిన వారలేకదా. మరియు, బెజవాడ, బుందరు, చీరాల, జగయ్యపేట మున్నగు ప్రదేశములనుండి సరకులనెగుమతి దిగుమతుల కొరకు ఇచటికి ప్రతివారము అనేకమందినచ్చుటను మనము జూచుచున్నాము. కేవలము ఉద్యోగవాంఛవల్ల గాక, వ్యాపారనిమిత్తము ఇచటికి వచ్చుట, కేవలము అభివృద్ధిదాయకమని వేరుగ చెప్పనక్కర లేదు. కాని అన్ని ప్రదేశములవలెనే ఇచటకూడ ననేకవడిదుడుకులుండుటచే, కొందరు కొందరు నష్టపడుటవల్ల తాత్కాలికముగ వెనుకజేయుచుండును. అందు ముఖ్యముగ, బంగారు వ్యాపారము చేయువానికిరి ఒకప్పుడు బహుఉత్పన్నముగా గన్పించినను, మరల, మరల, వెనుకకు ముందుకు తార్చాడుమందును. ఇట్టికష్టములకు లోనైనను మొత్తముమీద నూలువ్యాపారము, బట్టలవ్యాపారము ఆంధ్రులకు బాగుగనే జరుగుచున్న

దని చెప్పవచ్చును. విదేశీవస్త్రముల నిటునుండి మనవైపునకు తీసికొని వెళ్లుట, స్వదేశీవస్త్రముల నిటుకు తీసికొనివచ్చుట, ఆంధ్రవర్తకసోదరులకు కొంత ఆచారమయినదని వ్రాయవలసివచ్చుచున్నది. ముఖ్యముగా లేసులని పిలువబడు చిత్రముగు జరీలు విదేశీపట్టుబట్టులు మనవైపునకు గొంపోబడుచున్నవి. ఈ విషయమున ఆంధ్రదేశము గర్వపడవలసిన ఆ వ స ర ముండక పోయినను, వ్యాపారమునందు ఆంధ్రులే దక్షిణాత్యులకన్న ప్రాముఖ్యమును గాంచుచున్నారనునదిమనముగర్వపడవలసినదే.

ఇక ఉద్యోగములనే జూచిన ఆంధ్రులకు దాన్యమునం దభిరుచి ఎక్కువ గన్పింపదు. పూర్వపు ఆంధ్రసంఘము క్షీణించుటకు కారణము, ఉద్యోగవాంఛాపరులు చాలమంది బొంబాయిని విడచిపోవుటయే ఉన్న వారలయిన, దక్షిణాత్యులవలె నొకసంఘముగ నుండక, ఎవరికివారే అనునట్లున్నారు. దాక్షిణాత్యుల ఒకసంఘముగా నుండుటయేగాక ఒక పాతశాఖ నేర్పరచుకొనియు, లేక పరపతి విశ్రాంతిగృహము నొకదాని నేర్పరచి, ప్రతిక్రొత్తవారును రాగానే అందుండుటకు తగువసతుల కలుగజేసిరి. వారలేర్పరచిన అనేకములగు పూటహండ్ల ఇండ్లును, ఫలాహారశాలలు పట్టణమున ప్రతిమూలను వ్యాపించినది. దినదినము కల్యాణి, అంతటిమార్వదేశ మున్నవారును, బొంబాయికి వచ్చుచు పోవుచుండురు.

నగరపు చుట్టుప్రక్కల ప్రదేశముల చౌకగృహముల నన్నిటిని వారు ఆక్రమించుకొనిరి. అదిగాక సంగీతాభివృద్ధి కొరకు వేణుగానసభయు, నాటకసమాజముల నేర్పరచి అనేక విధముల నివాసమును స్థిరపరచుకొని సార్థకపరచుకొనుచున్నారు. మన ఆంధ్రు లిట్టిప్రదేశముల నెందును చొరకున్నారు. మాకాయుష్యము, మాకారోగ్య మనుపద్ధతిని మాత్రమే అవలంబించుట విచారింపతగువిషయము— ఇనంతయువారు, స్థిరముగ, నివాసమేర్పరచుకొననందున కలిగినది. ఇక్కడనేయుండుచున్న ఆకే మనవారికేరికిని లేనందున, ఎవ్వరును వైఆశయముల నెవరు విశ్వసించక యున్నారనుట సహజము.

సమాప్తం

యన్. సి. నరసింహాచార్య బి. ఏ.

THE BOOKS READY FOR SALE.

1. BHAGVAD-GITA Translation of. with Rs. a Notes and annotations by the late Tukaram Tatya ... 0 12
2. LECTURES STUDY ON BHAGVAD GITA being a help to students of its Philosophy by T. Subba Rao B. A. B. L. ... 0 10
3. A COLLECTION OF ESOTERIC WRITINGS of T. Subba Rao, B. A. B. L. ... 2 0
4. THE YOGASARA-SANGRAH OR THE PHILOSOPHY OF YOGA SHASTRA with English Translation by Ganganatha Jha M. A. ... 1 4
5. THE UTTARA-GITA being the initiation of Arjoon by Shri Krishna into Yoga and Dnyana ... 0 4
6. THE PHILOSOPHY OF THE BRAHMANICAL SANDHYA VANDANA ... 0 12
7. THE HIGHER LIFE, or Rules of Raja-Yoga, by Bhagvan Budha ... 0 2
8. LETTERS TO AN INDIAN RAJA by a Indian Recluse... 1 0

RAJARAM TUKKARAM.

29 Hummum Street, Fort Bombay.

SUN & Co., Chaukamba, Benares City.

SUN & CO.
BENARES CITY.

మాదగర అన్నిరకములపట్టు బట్టలు రుద్రాక్షి మొదలయిన సామానులు కోరినవారికి సరి అయిన ధరలకు వి. పి. మూలముగా పంపబడును. పాగాలు 12 మూర 1, కి రు 12 నుంచి 20 రుద్రాక్షి 108 వుండు సరం 1-కి అ 6 నుంచి రు 10 వరకు పాత్రుపంచలు 7, 8 మూర 1, కి రు 7 నుంచి 11 పట్టుపంచలు 10, 12, మూర 1-కి రు 14 నుంచి 85, బెంగళూరురకం చీరలు జరి పనిచే చేయబడినవి 12-16 మూరచీర 1-కి రు 46 నుంచి 150, బనారసు జరిపట్టు చీరలు మూర 12, 16 మూర 1-కి రు 25 నుంచి 150, కావలసిన సామానులు మా కేటలాగు వుచితము. బిడ్డలు ఆవతగిన సామానులు 82 కల చిన్న పట్టు 1-కి రు. 1-8-0 మధ్యరఖం రు. 2-12-0, పెద్దరఖము 1-కి రు. 5-0-0

యన్. యు నారాయణచారి అండుకంపెని

చాకాంబ, బెనారస్ సిటీ. (యు.పి.)

తైలెన్సింగు బోర్డులు

ప్రతినిధులను రాజీనామా నీయుమని గోరుట

కార్పొరేషను విలంబిత సమావేశము

కార్పొరేషను విలంబిత సమావేశము నిన్న సాయంత్రం 5-15 గంటలకు రిఫ్టను భవనమునందు జరిగెను. డి|| బి|| వి. తిరుమలెస్విగారు అగ్రాధిపత్యము వహించిరి. సభకు సుమారు 20 మంది హాజరైరి. కమిషనరు జి. టి. బోగు గారును వచ్చియుండిరి.

డాక్టరు రామకామతంగారు సంపూర్ణముగ తెల్లబద్ధులు ఉడుపులను ఖద్దరుటాపిని ధరించివచ్చి మిగిలినవారందరు విదేశీ శుభ్ర ఉడుపులతో నుండవారందరు మధ్య పీఠాశ్చ రిట్టియు ఉడుపులతో నుండుట ప్రేక్షకుల కెల్లరకును వింకిగ కన్పించెను.

నిన్నటి సభ యందు, సారాయి దుకాణము తైలెన్సింగు బోర్డునందు కార్పొరేషను ప్రతినిధులు ముగ్గురును రాజీనామా నీయవలెనని తీర్మానముపై చర్చ. మిగిలిన సన్నియు విశేషముగ చర్చలేకనే పరిష్కరింపబడెను.

రైల్వే ఓవర్ బిడ్డి

ఎగ్జ్యూరులోని స్కాటిషువచ్చి, స్కూలు ఆఫ్ ఆర్ట్స్ మధ్య నొక ఓవర్ బిడ్డిని కట్టించు నిమిత్తమై ఎస్. వి. రైల్వే కంపెనీ ఛీఫ్ ఎంజనీయరు పంపిన ప్లానులు, ఉత్తరములను గూర్చిన విషయము మొదటి చర్చకువచ్చెను.

సమీపముననుండు వానల్పూర్లోను మూసివేయరాదని నియమముతో రైల్వేకంపెనీ ప్లానునంగీకరింపవచ్చునని డాక్టరు సి. నరేశంమొదల్యారుగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు:— ఆరోడ్డు మూసివేయబడునను నూచన ఎంజనీయరు ఉత్తరమునందు లేదు.

కార్పొరేషను ఉత్తరపులేనిదే, రైల్వేకంపెనీవారు గేట్లును మూసివేయుటకు అధికారములేదని గా. జి. ఏ. నరేశ గుగారు చెప్పిరి.

ఎన్నిదారులున్న అంతకుంచినయి రస్తామూసివేయ రాదని నిబంధనను కోరవలెననియు డాక్టరు మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబుగారు చెప్పిరి.

రస్తామూసివేయబడునని చీఫ్ ఎంజనీయరు ఉత్తరము నందు స్పష్టముగగలదని టి.ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారు చెప్పిరి.

ఈ నిబంధనను కోరవలెనని, రైల్వేకంపెనీ ఓవర్ బిడ్డిని సుమారు 70 లేక 80 వేల రూపాయలను ఖర్చుపెట్టించి కట్టించుటకు పూనుకొనకపోవచ్చునని అధ్యక్షుడు దూహించెను.

అట్లు కట్టించున్న, రైల్వేకంపెనీకే వసతులు తక్కువగ నుండునని దేశికాచారి, మదనగోపాల నాయడుగారు చెప్పిరి.

వానల్పూర్లోను మూసివేయరాదని నిబంధనతో రైల్వే కంపెనీ చీఫ్ ఎంజనీయరు ప్లాను అంగీకరింపబడెను.

హెల్తు విజిటర్లు

హెల్తువిజిటర్లు పనికి తగినవారిని చేర్చుకొనుటకై 18 మంది స్కాల్డర్లను పోస్టులలో కనీసము 9 మందినైనను శిశు సంరక్షణవిధానపు నూపరింపెండెంబు నియమింపవలెనని వి. జి. వాసుదేవ పిళ్లెగారు ఉపపాదించిరి.

రామస్వామి మొదల్యారు ఆస్పత్రి నూపరింపెండెంబు గల అధికారమును లోలగించి శిశుసంరక్షణపు నూపరింపెండెంబును కప్పగించుట యక్రమముని డాక్టరు మల్లయ్యగారు చెప్పిరి.

ఇందులకు కొంతయనుభవము అవసరమనియు ఆయను భవము రామస్వామి మొదల్యారు ఆస్పత్రి నూపరింపెండెంబు తక్కువగ నుండుననియు శిశుసంరక్షణవిధానపు నూపరింపెండెంబునకే యుండునని డాక్టరు సి. నరేశం మొదల్యారు ఆర్. మదనగోపాల నాయడుగారు చెప్పిరి.

స్కాల్డర్లను నిపుడు ఎవరివచ్చుచున్నారని ఓ.తనికాచలం కెట్టిగారు అడుగగా, కార్పొరేషను ఇచ్చుచుండెనని కమిషనరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

వారందరును కార్పొరేషను సేవలో ప్రవేశించుమంది రాయను మరియొక ప్రశ్నకు ప్రవేశింపవలెనని తాము నిర్బంధమున నేర్పరుచుచుండిట్లు కమిషనరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

“స్వయంనిర్ణయము”

పరశువాకం డివిజనులో వెట్టియానుచెరి అను పేరు

చాగుగ లేదనియు, అక్కడనుండువా రధికసంఖ్యాకులు మిల్లుకూ

లీలేగాని వెట్టివారుగారనియు, అందుచేత వెట్టివారిపాలెనుని వ్యవహరించుట యుక్తముగ లేదనియు, వి. జి. వాసు దేవపిళ్లె గారుచెప్పిరి. ఆపేరును మార్చి త్యాగరాయపిళ్లెచెరి యని పెట్ట వలెనని వాసుదేవ పిళ్లెగారు కోరిరి.

వాసుదేవపిళ్లెగారు నూచించినపేరుకు విరుద్ధముగ అనేకు లదేపాలెనునందుండిరనియు మరికొందరు వెంకటమ్మకో సన్నిధిపీఠియని వ్యవహరింపకొగమండిరనియు సామి వేంకటాచలం కెట్టిగారు చెప్పిరి.

టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారు ఇట్లు చెప్పిరి: వాసుదేవ పిళ్లె గారు కోరిన త్యాగరాయ పిళ్లె పీఠి యని నను, మరి కొందరు కోరిన వెంకటేశమ్మగారు సన్నిధిపీఠియనినను, వెట్టియానుచెరి అనుపేరు మాత్రము అక్కడి వాస్తవ్యులకు ఇష్టములేదని స్పష్టమైనది. పూర్వకాలము, వృత్తులనుబట్టి పీఠులపేర్లుకుండియుండును. ఇప్పుడు “వెట్టివారిపాలెను” అని వ్యవహరించుట యసంవర్ధముని అచ్చటివాస్తవ్యులకేతోచియుండవచ్చును. ప్రజలయందు సంచలనము కలిగినది. మాంటురోడ్డు, టంకనాలపీఠి, మున్నగువానికి పేర్లునుమార్చవలెనని ఎవరను కోరుటలేదు. కాని వృత్తి నిబట్టి కులమునుబట్టి ఏర్పడినపేర్లు పనికిరాదని ప్రజలు ఆత్మ గౌరవమును ముఖ్యముగ నుద్దేశించికోరునపుడు, మన మధ్యంత రపెట్టుట యుచితముగ లేదు.

వెట్టియానుచెరి అనుపేరును లోలగించి, “స్వయంనిర్ణయము” ప్రకారము, ఆప్రాంతమునందలివాస్తవ్యులధిక సంఖ్యాకులేదేరును కోరుదుకో, ఆపేరును ఉపయోగించు అధికారమును కమిషనరుకు వదిలిపెట్టవలెనని సి. ముబ్బరాయ మొదల్యారుగారు సవరణ నుపపాదించిరి.

ఈ సవరణ యంగీకరింపబడెను.

ప్రాథమిక విద్యాశాసనమునందు కొన్ని మార్పులను నూచించుచు, రా|| బి|| టి. వరదరాజులు నాయడుగారు బంపిన తీర్మానములు విద్యావిషయక ప్రాండింగు కమిటీకి పంపబడెను.

ఆస్తికన్ను అసెస్మెంటు

ప్రతిసంవత్సరము మూడు డివిజనులు రివైజుగనుటల, ఇంటిపన్ను అసెస్మెంటు రివిజనులను 10 సంవత్సరముల కొక మారు అసలుకై ఆవిధముగ నగర మునిసిపలచట్టమును సవరింప వలెనని ఆర్. మదనగోపాల నాయడుగారు ఒక తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

తీర్మానము నుపపాదించుచు, మదనగోపాల నాయడు గారిట్లు చెప్పిరి: 10 సంవత్సరములకొకమారు అసెస్మెంటును సవరణచేయవలెనని ఇదివరలో మన మొకతీర్మానమును గావించితిమి. కాని కమిషనరు ఆతీర్మానము నమలులో బెట్టలేదు. అమలుకు పెట్టునను నూచనలను కన్పింపకున్నవి. కార్పొరేషను తీర్మానముపై కమిషనరు విధివశముగ చర్చ పుచ్చుకొన వలసినట్లు ఏర్పాటు ఉండుటకే నేను ఈ తీర్మానము నుపపా దించుచున్నాను.

వి శివప్రకాశ మొదల్యారుగారు ఆమోదించిరి.

సామి వేంకటాచలంకెట్టిగారిట్లు చెప్పిరి: ప్రస్తుతము చట్టములో ఈ విషయమును గూర్చిన నియమములు లోపముల తోగూడియున్నవి. అద్దెలిలనుగూర్చిన స్పష్టతలేదు. కార్పొరేషను వ్యయము రానురాను అధికమగుచుండ, అసెస్మెంటు వలన వచ్చెడిలాభమునుపోగొట్టుకొనరాదని నేను తలంచుచున్నాను. బడ్జెటులోని జమాఖర్చుల సరిజాముట కష్టముగనున్నది.

చైకాల్యమునుబట్టి పన్నును విధింపవలెనేగాని అద్దెలిల వసుబట్టి విధింపరాదనియు, మాటిమాటికి సవరించి ప్రజలకు నష్టమును గలిగింపరాదనియు సి. ముబ్బరాయమొదల్యారుగారు చెప్పిరి.

మదనగోపాలనాయడు, సామి వేంకటాచలంకెట్టి, ఓ. తణికాచలంకెట్టి, డాక్టరు సి. నరేశమొదల్యారు, డాక్టరు ఉస్మానుసాహెబుగారు ఒక యువసంఘముగగూడి ఈ విషయమై నూచనలను గావించి పంపవలెనని గా. జి. ఏ. నరేశు గారు ఒక సవరణ నుపపాదించగా ఆసవరణ ఆమోదంపబడెను.

తైలెన్సింగు బోర్డు

కార్పొరేషను ప్రతినిధుల దుష్స్థితి

కే. సి. దేశికాచారిగారు ఈక్రింది తీర్మానము నుపపా దించిరి.

“మదరాసు మునిసిపల్ సరిజాములలో కల్లు సారాయి దుకాణముల ప్రదేశములను నిర్ణయించు అధికారమును కార్పొరేషనున కిచ్చుటకు ప్రభుత్వమునారు నిరాకరించినందులకు ప్రభుత్వపు వైఖరికై కార్పొరేషను మిక్కిలి చింతిలుచు, ఆ ప్రభుత్వపుటుత్తరువును (277-20 ఫిబ్ర, 1924) అసమ్మతితో

రికార్డుచేయుచు, తైలెన్సింగు బోర్డులో ప్రస్తుతము కార్పొరేషనుతరపున నుండెడి ముగ్గురు ప్రతినిధులను తమ స్థానము లకు రాజీనామా నీయవలెనని కార్పొరేషనువారు కోరు చున్నారు.”

తీర్మానము నుపపాదించు అవసరమున దేశికాచారిగారిట్లు చెప్పిరి: మనప్రతినిధులు ముగ్గురు తైలెన్సింగు బోర్డులో సభ్యులుగ నుండుటయు, వారిమాటలు అక్కడ నిర్ణత్యముగ చూడబడుటయు, క ప ట నా ట క ము గ కన్పించుచున్నది. ఒక్కవిషయమునందైనను, వీరిసలహాలను పాటించినట్లులేదు. కల్లు సారాయి దుకాణములు ఆక్షేపణీయమైన ప్రదేశములందున్నట్లు వానిని మార్చించుట కీప్రతినిధులచేత సాధ్యమైనదిగాదు. అట్టిసందర్భములలో, మనప్రతినిధులుండియు లాభము లేదు. రాజీనామా నీయవలసినదని మనముకోరిననుగూడ, మూర్ఖముగ నట్లే యుండిన, వారి యాత్మగౌరవలేమికి మనము చింతిల్లవలసినవచ్చును.

తైలెన్సింగుబోర్డునందు ప్రతినిధులు మార్పుక టవలన లాభములేదని సామి వేంకటాచలంకెట్టిగారుగూడ చెప్పిరి.

తైలెన్సింగుబోర్డునందు దివ్యుడు కార్పొరేషను తరపున నుండువా రెవరని ఓ. తణికాచలంకెట్టిగారు అడుగగా, వి. తిరుమలెస్వి, జి. నారాయణస్వామికెట్టి, మహమ్మదు ఉస్మానుసాహెబుగారుండిరని అధ్యక్షుడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

అధ్యక్షుడు: తైలెన్సింగుబోర్డునందు మేముండుటచేత నే, కొంచెమైనను పనిచేయగలిగితిమి. రెండు సారాయి దుకాణములు వేయ బడెను. మరి రెండు దుకాణములు వెనుకటి ఆక్షేపణీయకరములైన ప్రదేశములనుండి మార్చబడెను. మేము రాజీనామా నిచ్చిన అపాటిగూడ జరుగదు.

ఈ తీర్మానమును రెండుమాసములవరకు ఆపుదలచేసి ఈలోపుగ ఇంకను అనుభవము బొందదగునని ఆర్. మదనగో పాలనాయడుగారు సవరణ నుపపాదించిరి.

తైలెన్సింగుబోర్డునందు కార్పొరేషనునకు 6 సంవత్సరములనుండి ప్రాతినిధ్యముండినను అనుభవము చాలకుండిన, ఇంక రెండిమాసములలోపుగ నేమో క్రొత్తయనుభవమును సంపాదించవచ్చునని యూహించుట వెట్టితనముగనున్నదనియు, ఆత్మ గౌరవమును గమనించునను, కార్పొరేషను ప్రతినిధులు రాజీనామా నొసగవలెననియు వి. శివప్రకాశ మొదల్యారుగారు చెప్పిరి.

డాక్టరు ఉస్మానుసాహెబుగారు: నేను తైలెన్సింగు బోర్డునందు సుమారు రెండు మాడు సంవత్సరములనుండి కార్పొరేషనుతరపున సభ్యుడనుగనున్నాను. ఇదివరలోనుండిన కల్లకు మూసలహాలను అతినిర్లక్ష్యముగ చూచుచుండిన విషయము వాస్తవమే. మేమేమియు చేయజాలకుంటిమి. కాని ప్రస్తుతపుకల్లకు రెయిలీగారు కొంచెముసానుభూతిగలవారు ప్రదేశములనుమార్చించుటయందు ఆయన కొంచెము సానుభూతిగలిగియున్నాడు. వెనుకటివలె నిర్లక్ష్యముగ చూచుటలేదు. మి కొంతకాలమువేచియుండి లాభముగన్పింపకున్న తరువాత రాజీనామానీయవచ్చును. కాని ఇప్పుడే రాజీనామా నీయవలె: ని మమ్మకోరిన, నారాయణస్వామికెట్టిగారును నేనును ఆకొరికను శిరసావహించుటకు సిద్ధముగానున్నాము.

వి. శివప్రకాశమొదల్యారుగారు: మీవిషయము మీర చెప్పవచ్చునుగాని ఇక్కడలేని నారాయణస్వామికెట్టిగారి తిరుగుగూడ మీరేల వాదనము గావించెదరు?

డాక్టరు: ఉస్మాను నావిషయము మాత్రము దృఢము జెప్పగలను.

దేశికాచారిగారి తీర్మానమును బహిరముచు, డాక్టరు సి. నరేశమొదల్యారుగారు ఇట్లుజెప్పిరి: దుకాణముల ప్రదేశములను నిర్ణయించు అధికారము కార్పొరేషనునకుండు! అత్యవసరము. నగరములోని ఆరోగ్యమును కాపాడు బాధ్యకార్పొరేషనువే గలదు. ఏప్రదేశములోనివారి కక్కరలేదని ఏప్రదేశమువారికి కావలెనో కనుగొనుటకు మనకార్పొరేషను బాగుగ తెలియగలుగును. ప్రజల కక్కరలేదని చెప్పుడు. ప్రాంతమునందే దుకాణమును బెట్టించిన లాభమేమి? తిరువళ్ళేలోని తిరువళ్ళేశ్వరంపేట దుకాణము గలదు. ఆప్రదేశములోని వాస్తవ్యులు ఒక్కరైనను త్రొగరు. కాని రెండుమాడు మైళ్లనుండి అనేకులువచ్చి అచ్చట త్రొగరు. ఇట్టిసందర్భములలో ప్రభుత్వమువారి కార్యమునకు మనతీవ్రము అసమ్మతి నూపవలెను.

అధ్యక్షుడు: అసహాయవాదము!

కార్యకేసును ప్రతినిధులకు తెలియించు బోధనను పలుకుబడి లేనందులకు టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యయ్యగారు ఆశ్చర్యపడిరి.

కలెక్టరు, పోలీసుకమిషనరు, అబ్బూరి అసిస్టెంటు కమిషనరు సభ్యులుగనుండు లై సెన్సింగు బోధనందు ఆధికారేతర సభ్యులకు పలుకుబడి యుండుట అసహజమనియు, ప్రైముస్ యుగ సహజముగ ప్రభుత్వదాయమునే జూతురనియు పలుకుబడి లేనపుడు, అధికారేతర సభ్యులు రాజీనామా నిష్పాదించు పరిధినియు సామి వేంకటాచలం శెట్టిగారు తలచిరి.

దేశికాచారిగారి తీర్మానములను చివరవరకు ముద్ర పాననిపేదమే యనియు, ప్రస్తుతము ఈశ్వర్య రెండుమాసములవరకు ఆసియుంచిన చాలుననియు గౌ. జి. వీ. నరేశ్వరగారు చెప్పిరి.

రెండుమాసములవరకు ఆసియుంచవలెనను మువనగోపాల నాయుడుగారి సవరణను వోటుకుపెట్టగా 12 మంది అనుకూలముగను 14 మంది ప్రతికూలముగను నుండిరి

సవరణ కీ వివరము.

అంతట దేశికాచారిగారు మొదట నుపపాదించిన తీర్మానము వోటుకుపెట్టుబడి యంగీకరింపబడెను.

బోధనందు తమపదవికి రాజీనామా నొసగెదనని రాష్ట్ర రాజ్యాధికారసభాసభాగారు మరల ప్రకటించగానే సభ్యులు హాజరులు గావించిరి.

రాష్ట్ర విల్లయ్య (అధ్యక్షునితో) మీ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగెదననిగా

అధ్యక్షుడు తెలిపిన దానివలన ప్రభు. తరమియదలము నడచెను

మునిసిపల్ సభాసభ్యులలోనుండి కల్లుసారాయుడుకాగములకు లై సెన్సింగు ఫీజునువిధించువిషయమై కమిషనరు కార్యకేసును పక్షిలు సలహాసాంపదలెనని దేశికాచారిగారు మరియొక తీర్మాన ముపపాదించగా ఆ తీర్మానమే గ్రహముగ నంగీకరింపబడెను.

అంతటితో సభ ఆపుదలయ్యెను.

ఈ క్రింది సంగతులను ప్రజలకు తెలియజేయుట నాదరమని తలచెదను

గడచిన కొన్నిసంవత్సరములనుండి నేను ఒక చిక్కువ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. మే హానీ దు నాదేహము దుండుటచే అచ్చటచ్చట ఎత్తుమచ్చలు కనిపించెను తిమ్మగూడ వూడెను. అనేక పాశ్చాత్యవైద్యులవద్దను ఆయుర్వేదవైద్యులవద్ద చికిత్స పొందియు నావ్యాధి మరింత హీనస్థి కివచ్చెను. ఈ ఘోరవ్యాధి కుదురదని తెలుపుచున్న అనేకములుండెను. తిరునల్వేలిజిల్లా స్పీష్టాల్లోని నీయును, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణములోని డి.వి.వి.లో నెం. 72 భవనమునందున్న జగదీశ స్వామి శ్రీనివాస-య్యగారి పేరు, ప్రతిష్ఠలు, ప్రజ్ఞా ప్రకటనలయొక్క నాకు తెలిసెను. గాన తుదకు వారివద్ద చికిత్స చేసుకొనుటకు నిశ్చయించుకొంటిని. స్వీకారములోనే నాకు అగ్రతీమైన గుణము గలిగినదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను. ఎత్తుమచ్చలు నాయమై పోయెను. తిమ్మగూడ నన్ను విడిచినది. దేహము నందు అన్ని భాగాలకును స్వస్థజ్ఞానము కలిగెను.

రక్తము శుభ్రముగా మారెను. ప్రస్తుతము నాలో మోహనము పూర్తిగా కలిగినదని నాకు తెలియును.

నా స్వార్థవిషయమే గాక పండితులవారు ఏనుగుకాలు, క్షయం, చెవులు, మూగ మొనలగు వ్యాధులను జయప్రదముగా బాగుచేయుట నేను ఖుద్దన చూచితిని.

టి. కొలంద వేలు మొదలియారు,

పోర్చు, మద్రాసు గవర్నమెంటు బ్రాంచి ప్రెస్సు, 196 టంగళాపేటి, మద్రాసు. 1-2-1922.

వారి సలహాకట్టుం రు 15/- (రూపం)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతి యోవనంఘము

బెజవాడ సమావేశము

కార్య నిర్వాహకుల ఎన్నికలు : దేశభక్తుని ప్రసంగము

ప్రముఖుల యభిప్రాయములు : స్వరాజ్యనిధికి భూరివిరాళము

స్వకీయ విశేషం

దేశభక్తుని ప్రసంగము

బెజవాడ, 8-7-24 — నూతనముగా నెమ్మొనబడిన ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘసభ్యుల ప్రసంగమునకు మేము 5 వేడినుండి 7వ వేడి సాయంత్రమువరకు జరిగినది. దాదాపు 800 మంది సభ్యులలో 80 మందికి పైగా హాజరై చాలమంది సభ్యులు గతసంవత్సరమున నన్నవారే. స్త్రీలలో బంధువులండి శ్రీమతి కమలమ్మగారు శ్రీత్రగ నెమ్మొనబడినారు గంగా భాగీరథి-మామరా లగు బ్రహ్మబోళ్ళు ల తమ్మినరసమ్మగారు రాజేంద్రు నెమ్మొనబడినారు గాతడు శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశముపంతులుగారు రానందుకు సభ్యులలో చాలమందికి అసంతృప్తి కలిగినది వారువచ్చెదరని మోడరాబాదు మొయిలు ఎప్పుడు బెజవాడచేరనని చాలమంది ప్రశ్నించుటవలన వారి రాకనుగూర్చి కొందరు సభ్యులు ఆశురతతో నున్నటులు స్పష్టపడినది సభ్యులలో కొందరు దూదిపింజ నొకచేతివేళ్ళమధ్య నదిమి మురియొకచేతితో కదుగుత్తిప్పుట చూడగా అగ్రహారము లోని పూర్వవారపరమగు బ్రాహ్మణోత్తములు యజ్ఞోపవీతములను వదులుట జ్ఞాపికివచ్చినది. ఇతరుల పరుగువారు పదికి ప్రతి కేల నుపయోగించుకూడదాయని నేను ప్రశ్నించుకొంటిని. వారిలో కొందరు బ్రాహ్మణులయ్యుంటున్నచో ఈపాటి మార్పును చేయుదురనికొనియెదరు. హరిశ్చంద్రమరావుగారు గిన్నెలో కదురుకు తిప్పుచుండగా కార్యకర్తగారు వారిని వెళ్ళి బ్రాహ్మణుడవైతివని పరిహసించినారు. బులుసు సాంబ మూర్తిగారు సర్వోత్తమరావుగారిపై చేయివైచి గిన్నెకుదులు చిప్పుడు పయోగించుచునిరి మీ వలె ఆశ్రమమును స్వీకరించినప్పుడు బులుసు నేయదుమని మంచిర్రావుగారు గిన్నె ఉపకరించునని జవాబుచెప్పిరి. కాదు, కొబ్బరిచిప్పు నంతకంటె ఉపయోగపడుననియు దొంగలభయము ఉండనేయుండదనియు బోధించిరి ఒకప్పుడు దొంగలతో పోల్చుటకు తగిన వేషభాషలతో పెరింగిన సాంబమూర్తిగారు నేడు అంగవస్త్రమును ధరించి కేవల సాంబమూర్తివలె కన్నకట్టయే గాక సర్వోత్తమరావుగారితో పెంకానుచిప్పు యొక్క మహత్వమును బోధించినప్పుడు, నివాదాశ్చర్యములతో నాకన్నులనుండి వచ్చెడి నీటిధార నాపుకొనబాలయో పనికేసును విమండిలోనుండి బయటికివచ్చితిని. ఆహా! ఇట్టిసంగతినైన దీక్షను పూనుచున్నారే యని ఆశ్చర్యపడితిని. విమోచ మనకై ఇట్టిపాట్లను పడవలసివచ్చెనే యని విచారము పొడచూపెను.

సభనుచూచుటకు విచ్చేసిన ప్రేక్షకులలో ఆ. నారాయణరావుపంతులుగారుగలరు. వారు మొదటినుండి చివరవరకు సభాక్రమమును చక్కగ చూచుచుండిరి.

సభ 5 వ వేడి మధ్యాహ్నము ప్రారంభమైనది. మొట్టమొదట బంధువారితగాయదావచ్చినది. అయితే అధ్యక్షులు ఇందునుగూర్చి పిమ్మటచూరించెదమని చెప్పి సమాధానము చెప్పిరి. రాష్ట్రీయసంఘసభ్యత్వపు రీతును ఒక్కరూపాంకితగ్గించబడినది. అహమ్మదాబాదాలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు ఫాయిసంఘమువారి తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించబడినది. శ్రీత్రకార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యుల ఎన్నికలుజరిగినవి. దేశభక్తుల కొండవెంకటప్పయ్యపంతులుగారు అధ్యక్షులుగ నెమ్మొనబడిరి. శ్రీయుతలు, కాశీనాథుని నాకేశ్వరరావుపంతులు గాతడు కొక పంతులుగ నెమ్మొనబడిరి. శ్రీయుతలు అయ్యదేవరకాశేశ్వరరావు, హరిశ్చంద్రమరావు, అంభరీరత్న దుగ్గిల గోపాలకృష్ణయ్యగారు కార్యదర్శులుగ నెమ్మొనబడిరి హరిశ్చంద్రమరావుగారు దత్తమండలములలో నెల్లపనులను నిర్వహించుటకును, ఆప్రాంతములలో తప్ప మిగిలిన యాంధ్రదేశమునకెల్ల జాతీయవిద్య, కాంతిపైనిక బృందము, దేశరాధకులు అను మాడుపనులను చూచుటకు ఆంధ్రరత్న గారును, మిగిలినవనులను చూచుటకు కాశేశ్వరరావుగారు ను నియమించుబడిరి. ఖద్దరమొదలగు విషయములనుగూర్చి తీర్మానములు జరిగినవిమ్మట సభ సమాప్తిచేయబడినది.

సభముగియుంటూ పూర్వము దేశభక్తులవెంకటప్పయ్యగారు సభ్యులలో మొదటకలిగిన భేదాభిప్రాయములు సమసి పోయి, అన్యోన్యప్రేమతో పనిచేయు వారైలరు ఉత్సాహపూరితులైయుండుటకు తమసంతసమును వెల్లించిరి. మరియు తాము ము హా రాష్ట్ర దేశము లో ను న ప్ప డు ఆ రాష్ట్రీ య స ం ఘ స భ లో జ రి గి న కల్లో లనును వర్ణించినారు. ఆంధ్రులలో గల విశేషత్యమున గూర్చి పొగడిన సంగతిని సభ్యులకు తెలియపరచిరి. మహారాష్ట్రలో తాము జవాబునిచ్చుచు ఆంధ్రులలో అభిప్రాయభేదములు కొంగనో గొప్పగనోగలవనియు కాని వానిని అనివారీలోవారే సమాధాన పరుచుకొనెదరనియు పాగు అనగా పంతులుగారు చెప్పినట్లును, అటులనే నేటికభ్యంతరమున మైత్రీచేయారి నందుకు వారి సంతసమును తెలియజేసిరి. వాజ్ఞయము చిత్తచాపల్యమును పోడ్రోకి ఆత్మలమును పెంచుకొని మననియు అట్లగుటచేసి వాచాలత్యమును పోగొట్టుకొని ఆంధ్రులెల్లరు ప్రయత్నించులయుననియు అందులకు సాధన రాట్న మేయనియు అందుచే రాట్నమును చేపట్టి సాధనచేసి నూలునడికి మహాశక్తిని ఉద్భవించుదనియు బోధించిరి. ఈమహాశక్తి సాధనచేసినచో స్వరాజ్యసంరంభమున జయము చేసూరక తప్పదనియు చెప్పి ముగించిరి

తిలకుస్వరాజ్యనిధి: భూరివిరాళము

ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘ కార్యదర్శిగారికి అయ్యా, నా మాతృశ్రీ గారు రుధిరోద్ధార సంవత్సర ఆశ్వీజ శు. 10 ల నాడును, నాజనకుడు అదేసంవత్సర పుష్య బి. 2 ల నాడును పురగులలువారు వీరల పిండప్రదాన కాలముందు తిలకు స్వరాజ్యనిధికి నా స్వార్జితం తాలూకు వాయనా పురిం గ్రామంలోని య 1-50 ట్ల మొరక జమీన్ దారి శేరిభూమిని భూదానంచేసి యున్నాను. ఈ భూమికి దానపత్రక ఏటాన యెవరోవేరను వ్రాయించి యివ్వవలయునో ముసాయిదా వ్రాయించి కంపించిన ఆ ప్రకారం విక్రయించి యిచ్చుచున్నానని యుండు మూలకముగా విశేషకటయించున్నాను.

బెజవాడ 8-7-1924 } మద్దాలి వరదగి జగోపాలరావు.

I శ్రీ గాడిచర్ల హరిశ్చంద్రమరావు పంతులుగారి యభిప్రాయము

బెజవాడ 7-7-24 — ప్రస్తుతము బెజవాడలో సమావేశమైన ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘసభలో జరిగినచర్చను గూర్చి తమ యభిప్రాయమును దయతో తెలిపెదరా?

హ|| స|| అహమ్మదాబాదాలో కాంగ్రెసుసంఘము వారు చేసిన తీర్మానమును జనదాటుకుండ కార్యక్రమము నడుపుట ఆంధ్రదేశపు దీక్షగా నున్నదనుటమాత్రము స్పష్టమైనది మహాత్ముని యెడల ఆంధ్రదేశమునకు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదనుటయు స్పష్టమైనది కాని రెండుసంవత్సరముల కాలము దేశములో కలిగిన కలనరము ఆంధ్రరాష్ట్రమును కలంధచేదని లోకము తలంచినతలంపు భ్రమ యనుట గోచరించినది. ఇతర ప్రాంతములలో స్వరాజ్యపక్షమో గాంధీపక్షమో పనిచేయవలసినదను విమర్శబలమై యుండగా అంతర్వాహినివలె ఆంధ్ర

దేశములో మరెవరికీ విధి మనుషం చలనము పెరుగుచు వచ్చినదనుటలేటపడినది. నాయకులు అనుచరులను కాసింపవలయునా, ప్రజలు నాయకులను కాసింపవలయునా అను సమస్య ఎవరికి తెలియకయే ఆంధ్రభూమిలో ప్రబలివదలుట తెలిసినది. నిజముగా ఆంధ్రదేశమునందు నాయకులు, అనుచరులు అను భేద మంత ఎక్కువగ ఉండినదికాదు. కొందరు ప్రముఖులను ముందుపెట్టుకొని అందులో ఒక్కరిని పెద్దజేసి ఎల్లరకు సమానభావముతో జూచుచు ఆంధ్రదేశము ప్రవర్తించినది గాంధీహితమును అహమ్మతాబాదులో గట్టిగా బహిష్కారపంచకమును నొక్కునప్పటికి మరల ఆంధ్రావనిలో యావనవ్యవస్థలను పట్టించి ప్రముఖులుగా నెన్నుకొన్నవారికే తీవ్రముగా పరిశీలించి మార్గమునుపట్టినవి. కారాగారములో ప్రముఖులు, అనుచరులు ఏకముగానుండి పడిన పాట్లును, ఈ నూత్నవిమర్శలకు అదివరలోనే బీజమువైచినది.

కారణముచేత మహాత్ముని ప్రయత్నములను ఆరంభము అగుటకు సుపక్రమముగ సమద్రుమధనము ప్రత్యక్షమైనది. విమవాయువులు ప్రబలివని, రుంగూమాదులను వీచినది. రాజకీయ రంగమంతయు కంపమందుచున్నది. మహానరాగముతో చూడబడుచుండిన పెద్దలు ఘోరపరీక్షలపాలగుచున్నారు. కొందరకు ముఖ్యముగా పెద్దలైనవారల మానసములకు నొప్పి కలిగినది. గాంధీయందు విశ్వాసముగల ఆంధ్రవర్తినీధులు ఇట్లు ప్రవర్తించు రాముని ముక్కుననేలేది బయటివారు ఆశ్చర్యపడునట్టి సందర్భములు కలిగినవి. ఈమహాసభయందలి మాటోటి ప్రజాప్రతినిధులంతలవలెగొని ఆత్మవిమర్శకావించుకొని సిగ్గుపడవలసిన సందర్భమును కలిగినది. ఒకవైపు నాయకులలో మహాత్ములబలిహీనతయు, మరొకవైపు ప్రచండవైరస్వభావములను చూపట్టినవి కారాగారములను దృష్టిగాక గౌరవాగౌరవములను దృష్టిగాక తీవ్రములలోనే నశించేదనుట వ్యక్తమైనది. ఆగ్రహములు, ఈర్ష్యలు బాధించుచున్నవనుట మాచితమైనది. తత్వము మీదిద్వైపీకంటే "లా" పాయింట్లమీదిపేను ఎక్కువగ నుండుట, పదేపదే ప్రవర్తించుచున్నది. కాని ఆమృతోద్భవమునకు మున్ను హాళులను పుట్టినవీరిని, పరిశీలించుకొనుకొని ఇంతటికోలాహలమేర్పడినది నావిశ్వాసము. మీరు ప్రశ్నించునప్పటికి మన్నిలు విడలేదు ఆకసము పరిశుభ్రము కాలేదు. తెరచాటులు తొలగలేదు కావున నావిశ్వాసమును మాత్రమే తెలుపగలను అదిసత్యము కావచ్చును, కాకపోవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు నేటిసభ నిజముగా నగ్నిపరీక్ష. ఎల్లప్పుడును ప్రముఖులను గౌరవించిన ఆంధ్రయువకులు మరల నడచుకొనిగౌరవములను కనుపరచెదరనియు, యువకులయు, సమానులయు అభిప్రాయాను సారము మార్చుకొనితమ మార్గము కాంక్షముగ నడచుకొనిన ప్రముఖుల మండలి మరలసగ్గుజనాను రాగము పొంది దీక్షవహించురనియు నిస్సందేహముగ నమ్ముచున్నాను. యజ్ఞపరీక్షనుండి బయల్పడెడు పనునాటువన్నియ ఆంధ్రదేశము పరమోత్సాహముతో స్వగౌరవదీక్షను నిర్వహించును గాక యని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను.

II శ్రీయుత ఆ. నారాయణరావు ఎమ్ ఎల్ సిగార్తో సంభాషణము

బెజవాడ, జులై 7:—ప్ర. తమరు కడచిన సమావేశమును ప్రస్తుతపు సమావేశమును జూచితిరిగదా. అప్పటికిని రాజకీయపరిశీలనయందేమైనను వ్యత్యాసమును కనిపెట్టితిరా?

జి. నారాయణరావుగారు.—ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమును చెప్పటకష్టముకాని. దేశీయమహాజనసభయొక్క యుద్దేశములనుసరించి చూచినయెడల నాకంతవ్యత్యాసము కనుపడదు. కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తికలలో బహుముఖమైన ఖద్దరుశ్యావకము, పూర్వముకన్న తగ్గుచున్నదనియే నాయుద్దేశము. ఎంతవఱకును కొనువారి అభిమానమును త్యాగమును ప్రేరేపించుచున్నార. కాని ఉత్పత్తిదారుల యొక్కయు మధ్యనర్తయొక్కయు పద్ధతుల మార్పులకు కావలసిన ప్రయత్నముల సంతగా అవలంబించునటుల కనుపడదు అప్పటికన్నను నిప్పుడు ధరలు విశేషముగా పెరిగిపోయినవి. గుడ్డ నాణ్యమునందుసహా భేదము కనుపడదు. ఇక, అంటరానితనము విషయమున కాంగ్రెసు ప్రజాశక్తికు పూర్వములకున్నదో యిప్పుడును అదియేవిధమున నున్నది. అభివృద్ధియేమియు కనుపించుటలేదు. హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యతవిషయమున మన యాంధ్రదేశమునందంతగా స్పర్ధలు లేనేలేవు.

ప్ర|| మీరు ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘసభ యొక్క చర్యలను గూర్చి యెవరినియెవరు?

నా.రా.సభవారి దయవలన ప్రేక్షకునిగ రానియబడిన నేను దీనిని చర్చచేయుట అంతయు క్రమముగా కనుపడదు. అయినప్పటికి ప్రజాప్రతినిధి గణలయందును మన ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభయందును జరుగు చర్యలను పోల్చినచో వీనిపద్ధతులకు విశేషవ్యత్యాసము కనుకట్టుచున్నది. మనసభల నిర్వహణమునకై తగిన కట్టుబాటులే యున్నటుల కనుపడదు. వాక్యాన్వితంత్తము పేరున వ్యవహరింపబడుచున్నది. త్యాగముపేరున కొందరు తిరస్కారభావమును ప్రకటించుచున్నారు. వినయమునకుబదులు పెద్దలుగ పరిగణించబడినవారిని అవమానపరచుచున్నారు. సభాభ్యుత్థుని ఉత్తరవులయెడల తక్కువేరు. ఒకరు నిలుచుచున్నప్పుడు పెక్కుమంది నిలువబడియున్నారు. ఒకరు మాట్లాడునప్పుడు పదిమంది మాట్లాడుచున్నారు. చెప్పినమాటలనే తిరిగి చెప్పెదరు. ఇది సామాన్యలక్షణమైనను అందరు నటులేయని కాదు. మన యువజనులయందు క్రమముగా స్వాతంత్ర్యభావము నెవమున నియంతరిస్తారోమే పెరుగుచున్నది. నాయుద్దేశ్యమున, మన సభల నిర్వహణమునకై కాననగభయొక్క నియమములవలె కొన్నికట్టుదిట్టములు ఆత్మవిశ్లేశములగ కనుపట్టుచున్నవి.

ప్ర|| త్యాగముపేరున తిరస్కారమును చూపుచున్నారని అంటిరి. మీయుద్దేశ్యమేమి?

నా.రా.—కారాగారమునకు పోవుట ఎంతత్యాగమోకష్టాధిక్యము ద్రవ్యమును ప్రజోపయోగమునకై చెచ్చించుటయు అంతత్యాగమేయని యనవచ్చును. కొందఱొక విధమున నేవచేసిన మరొకరికివిధమున దేశమును నేపించవచ్చును. నేవయననది వారివారి శిక్షనుబట్టియు, స్థితిగతులనుబట్టియు, ఏర్పడును. మనవారు కల్పితములగు నాయకులను దుష్కరమగు త్యాగము మనసునందుంచుకొని మనపెద్దలను విమర్శించుచున్నారు. దీనివలననే మనపెద్దలలోను సిగ్గులలోను విశేషమైనభేదములు పుట్టుచున్నవి. అందరకు గాంధీవలె త్యాగము చేయజాలరు, అందరకు ద్రవ్యసంపాదనమును మాని నిష్ఠాములై విరాగులై సన్యాసులై కాలముగడుపుట అసంభవము. అయ్యుక్తము. చర్యలలో పెద్దలకు గౌరవమును చూపుటయు క్రమము ఇట్టి స్పర్ధకుకొంతవరకు త్యాగమునకు సంబంధించిన యభిప్రాయములే కారణమై యుండవచ్చును. పెద్దలనిపిచి, వారిపైన భారమునుపెట్టి, చివరకు అగౌరవము పాలుచేయుటకన్న వారికి దూరముగ నుండుటయే యుత్తము. వానికి గౌరవపదవుల నొసగుటకన్న వానిని తామే నిర్వహించుట యుక్తము. వారితప్పులుపట్టి దూషించుటకన్న తామే యుత్తమమార్గమును యుత్తమపద్ధతులను అవలంబించి నాయకత్వమును వహించి యాయుష్యమును సమంతుట యుత్తము.

ప్ర:—తామచెప్పినది సంభవగ నున్నది. విప్పిచెప్పదురా?

నా. రా. ఒక్క ఉదాహరణమును తీసికొనుడు. ఎన్ని కలుజరిగినవి. ఆసినికలలో వెంటపప్పుయ్యపంతులుగారును, కాశ్యరావు, హరిసహస్రత్తమరావు, గోపాలకృష్ణయ్యగారును, నాగేశ్వరావుగారును ముఖ్యపదవులకు నియమించబడిరి. దాక్షరపట్టాభిషేకారామయ్య, బులుసుసాంబశాస్త్రిగార్లును గెల్పొందినవారికివచ్చినన్ని వోట్లే దాదాపుగా వచ్చినవి. ఈనియానుకములు ప్రజలవిశ్వాసమునకే నిదర్శనము. ఒకసారి వారినికొని తిరిగి వారిని తిరస్కరించుట ప్రజాప్రతినిధ్యవిభావమునకు విరుద్ధము. కాబట్టి మన యువజనులయిన నీ పదవులకు ఎపింపవలయును లేదా ఎన్నుకొనబడినవారియందు పరిపూర్ణమైన విశ్వాసమునైన నుంచవలెను. లేనిచో కార్యక్రమము నడవజాలదు. మరియొక సంగతిని చూడుడు. తూర్పు కృష్ణాల్లా సంఘపు ఎన్నికలవిషయమై చెరుకువాడ వేంకట నరసింహారావుగారు పెద్ద ఆందోళనమును ప్రారంభించిరి. ఇదంతయు పట్టాభిషేకారామయ్యగారిపైననే. పట్టాభిషేకారామయ్యగారు ఆంధ్రులలోనే గాక దేశమునందంతటను ప్రసిద్ధిజేరినవారు. ఇంతకును తప్పులు లేనివారు ఏదయో నెవమున సమర్థులను మేధావంతుల కార్యనిర్వహణనిపుణులను ప్రజలవిశ్వాసమునకు పాత్రులైనవారిని తప్పించి కేవల అనుభవరహితులను క్రియాశూన్యులను ప్రజలకు క్రొత్తవారగునగు వారైన మనరాజ్యవ్యవహారములను దేశోన్నతిని ప్రజాక్షేమమును చేయుటకు వీలుపడదు. ఇట్టిమహద్విషయములనుకొత్తవారి పరీక్షలకు లోబడవలయును. ముందుగ వీరిశక్తిగ్రామర్థ్యములను రాజ్యాంగజ్ఞానమును దేశసేవను ప్రజలకు రూఢిచేయవలయును. ఇట్టి మహాప్రపంచములకు ప్రయత్నములకును అభిప్రాయములకును తావిచ్చుట యుక్తము గాదు.

ప్ర. అయితే ప్రస్తుతము మనపెద్దలకును, యువజనులలో కొందరకును పుట్టిన స్పర్ధ పెట్టుతీర్చుట?

నా.రా. యువజనులలో దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు, భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు, గాడిచెర్ల హరిసహస్రత్తమగారు మొదలగువారు త్యాగగుణను బుద్ధియుండును, శక్తిసామర్థ్యములయుండును పెదలలో నవరికినీ తీ. వాపు వాడక దువీరు ఈమహాద్వ్యముమై విశ్వాసము కలిగి బద్ధిచేయుమైన త్యాగమును చేసిన సద్గుణులు. వీరిచారిద్ర్యము వీరి ధీరత్వమునకు మరింత వన్నె చేర్చుచున్నది. ఈ రెంటికిని జరుగు స్పర్ధయందేది నెన్ననో చెప్పజాలను. అట్టిస్పర్ధను పెరగనీయుటంప, వారిసేవను అవిచ్ఛిన్నముగ చేయుటకై కావలసిన సహాయము నొనర్చుట ప్రజల విధియైయున్నది. దేశసేవకై విద్యాధికులకు వారు లేను యావత్కాలమును వినయోగించుట కిదియే ప్రథమము. ఇట్టిస్థితియందు దాడిద్ర్యము దేశసేవాభిలాషను భంగముచేయకుండ చూచుట దేశీయుల విధానము. ఒకపక్షమువారికి ద్రవ్యసహాయము డాచుచును. మరియొకరికి త్యాగశీలము విశేషముగ నుండవచ్చును. ఇట్టి సందర్భమున ఉభయపక్షములవారను ఏకభావించి స్పర్ధలను విసర్జించి దేశసేవకు పూనినప్పటికే ఫలము కలుగగలదు. మొత్తమున నీభేదములన్నియు సులభముగ సరించుకొనవచ్చును. ఇట్లందరు విద్యాధికులకు యువజనులు దేశాభిమానమువలనను స్వాతంత్ర్యమువలనను ప్రేరేపితమందునకువచ్చుట సభలక్షణము. అప్పటికిని ఇప్పటికిని మనవారి జీవిత పద్ధతులలో విశేషమైన మార్పులు కలిగినవియే చెప్పవచ్చును. పూర్వపు నిగనిగలాడు బట్టలు, కోటులు, తలగుడ్డలు పోయినవి. ఇప్పుడు అంగవస్త్రములు చొక్కాయలు లేని శరీరము పిలకజుట్టు బయలుదేరినవి. ఈ యుత్సాహభిమానులలో అనేకులు తమ భుజములపైని రాట్నము వేసి నితాడ పర్యటనము చేయుచున్నారు. మరికొందరు సభలలో సహాయకరమైన శ్రమచూపుచున్నార ప్రస్తుతము కావలసినది కార్యనిర్వహణము. ఇది ద్రవ్యసంతులముకొన్నయు త్యాగశీలయొక్కయు గాఢమైన ప్రయత్నములవలననే పరపరవిశ్వాసము సాహాయ్యమువలననే జరుగగలదు నాకు క్రియుతులగు నాగేశ్వరరావు పంతులు వేంకటపప్పుయ్య పంతులుగార్లయందును ఇప్పటి కార్యదర్శులయందును పరిపూర్ణమైన విశ్వాసముకలదు. వీరింద యువనయాంధ్రులలో అగ్రగణ్యులు, పూజ్యులు, దేశాభిమానులు

ద్వీపకాలమునుండి విడువనివ్యాధులను అత్యద్భుతముగా కుదుర్చుట

తిరునల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురం కావరస్తులను ప్రస్తుతములో 72 ఆర్మీయన్ వీధి జార్జిలపుననందు నున్నవారు నగు స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఆయుర్వేదాషధములు అత్యద్భుతముగాను అతి శీఘ్రముగాను పనిజేసెనని వ్రాయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాడను.

నేను 15 సంవత్సరములనుండి శరీరమునందు రక్తముచేడి శరీరము కితివత్సము బొందుట, నల్లబూరుట, మెదడునందు వేడి యెక్కువౌట, శరీరము మొద్దుబారుట మొదలగు వ్యాధులచే బాధపడుచుంటిని

నేను ఒకమాసము స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఆయుర్వేదాషధములను సేవించితిని ఇప్పుడు నాకు పరిపూర్ణముగ ఆరోగ్యము కలిగినది.

బోవకొల్లు, చెవులు, పుట్టుకుంటి, వివిధములైన జ్వరములు మున్నగువ్యాధులను ఆయన ఆయుర్వేదముగా నివారణచేయుటను నేను స్వగతుగ చూచితిని.

పి. సి. రామానుజశర్మగారు, ఘట్టపేటగ్రామం, రామనాథిజిల్లా, ప్రస్తుత మకాం నెం 24 కచ్చేరిగొడ్డు, మైలాపూరు పరగాను 22-4-19..

వారిసలహాకట్టం రు. 15 ప్రకటన

ఓడ్యయరు, నాయకు కేసు

విదేశీ ప్రతికూల ప్రాయములు

మాంచెర్ల గార్డయను

పంజాబు దావానుబంధమున జైపూర్ తీర్పు—జ్యూరీ లందఱు ఏకగ్రీవముగా నుడువనట్టి తీర్పును విచారణమున కావించి జైపూర్ కక్షకు ప్రాధాన్యమును నిమగ్నముగా విచారణమున మున అందరిలోను, ముఖ్యముగా న్యాయసమర్థతముగా పరిష్కరింపబడనట్లు రాజకీయమున జాత్యాభిమానములకు సంబంధించిన విషయములను మార్చునలెనను ఆచారతయే యెక్కువగా నగుపడినది. ఈ కేసు కలకత్తాలో, డిల్లీలో హైందవ న్యాయాధికారియెడల పూర్తిగా హైందవజ్యూరీయే గల కోర్టులో విచారించినయెడల మానవత్వపు శాసనములకు పూర్తిగా సంబంధించినదానిని తెలిసియుండును. ఆంగ్లేయుడగు దావాదారు తనకు ప్రతికూలముగ కోర్టు వాతావరణమునందు కొట్టుకొనుచుండును. హైందవన్యాయాధికారి కేసు ప్రాశంభమునుండి, దావాదారున కనుకూలముగ నుండు సాక్ష్యముల యందలి ముఖ్యాంశములను మరుగుపరచుటకు ప్రయత్నించుచుండును. జ్యూరీయెడల కేసువిషయములను సంగ్రహముగ చెబుచు జాతీయవాదుల యభిప్రాయమును వెల్లెబ్బించు అమృతసరముపాత్యలను ఘోరముగ నిర్దోషించుచుండును. ఇది యొకమనిషిపక్షమున రాజకీయవిషయమనియు, శాసనబద్ధముగా మానవత్వపు విషయ మంతగా లేదనియు చెబియుండును. అప్పుడు జాతీయవాదమునకు వ్యతిరేకముగానున్న మనవత్రిక భారతీయులు న్యాయాధికారిసాసనములను సరిగా పరిపాలింపజాలరని నిందించుచుండును. న్యాయాధికారి తానే అమృతసరలో మరణించినవారి తరపునకీలుగను మాట్లాడెననియు తానే యొక జ్యూరీవలె యితరజ్యూరీలకు లాభవిషయములుకాక జరిగినసంగతులను చెబుటకావలసిననియు చెబుచు యెన్నియోరీతుల నిందించుచుండును.

కాని అట్టినిందలేమియు లండనులో కేసువిచారించిన జడ్జికి చెందవు. అమృతసరు పాత్యల బంధువుల గోల్పోయిన భారతీయులకు గూడ జడ్జిగారు బాధనొందినవారగుచు చెల్లిన బంకలలో ఆంగ్లేయులగుచు జైపూర్ దానికి భారతీయులనుగూర్చి చెల్లిన దానికి తారతమ్యముపడుట కష్టము. స్త్రీలపైని పశి ఓడలపైని బాంబునండ్లు పడవైచుటకు ఆన్యాయాధికారి మ కార్డిగారు చెల్లిన సమాధానమును బుద్ధిపూర్వకముగ జేసిన కూరపాత్యయని వారు అతిసులభముగ భావించవచ్చును. తేకున్నచో దుష్టప్రజ వచ్చి పిల్లల నెత్తుక పో గలరట నడ్డిగారు జనరలుడయరు డబ్బుతోనున్నాడను కారణముచే ఆయన చేతలను మరచి సానుభూతిజూపవలెనని గోరుచు ఆయన సగాను యెంతయు ఆందోళనబడిరి. ఈయాందోళనకును, అమృతసరు ఘోరపాత్యలను గూర్చి వినుచున్నప్పటి కాంతచిత్తమునకుగల వ్యత్యాసమును విచారణవివరములను విన్న భారతీయులెల్లరును గమనింపగలరు. అమృతసరులో గాయములబడి ప్రాణముల గోల్పోవుచున్న వారు బాధనొందుచు దిక్కులేక తాత్రంబులు బదియుండిరి. వారిన్నేహితులు వచ్చి నేపజేయుటకు ఉత్సాహము ఆటంకబెట్టిరి. బ్రిటిషు న్యాయమూర్తులు జరిగిన కేసులను యదార్థతను పరిశీలించుట జ్యూరీకి విధివిధిపెట్టవలయును, తాను లాభవిషయములే జూచుననియు, రాజకీయ తగవుల విషయమున తన యభిప్రాయము చెబువదనియు మనము నేర్చుకొనుచు భారతీయ న్యాయవాదులు న్యాయ మార్గాదుల న్యాయసూత్రములను యెంతవరకు అనుసరించిరో పోల్చుకొనజాలకుండురా ఆయన సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారికిని సర్ శంకరునాయరుగారికిని గల తగవును యాద్యువరితిగా వర్ణించెను:— “జ్యూరీ పరిష్కరింపవలసిన విషయమేమన, జనరలు డయరు న్యాయముగా ప్రవర్తించినా లేదా, ఆయన క్రూరుమొనర్చి నేరముకుల నధుడా కాదా యని తన అభిప్రాయము ప్రకారము, కేసులోని సాక్ష్యముల తయ్యవిని, జనరలు డయరు ఆప్రత్యేకపదార్థమున అప్పటి పరిస్థితులలో న్యాయముగానే ప్రవర్తించెనని నిశ్చయించుకొనెను. ఆయన యభిప్రాయము ప్రకారము ఆతని ఇండియా స్టేటు క్రైమిని శిక్షించుట అన్యాయమే.” దీనివలన దురభిప్రాయముల వొడవనని భయమునుచున్నది. ఈ విచారణవలన బ్రిటిషు న్యాయపరిష్కారమునందు ఇండియా ప్రజలకు విశ్వాసము పెడిపాగలదు. భారతీయుల గౌరవమును విశ్వాసమును పెంపొందించుట ఇదియే మిగిలియున్న ఆయువు పట్టు.

ఈ కేసువివరములు పూర్తిగా పంజాబులో ప్రకటించబడి యుండును. ఇది విన్నప్పటినుండియు శిక్షులు ఇంగ్లాండునకుగల గట్టిసంబంధము విడిపోవును. శిక్షులు ప్రభుత్వమున మనకు బద్ధులై యుండుట గానుండుది. కాని అమెరికాను లైరి ముఖ్యముగా యుద్ధమునందు ఆంగ్లేయులలో అగ్రగణ్యులను శిక్షులలో శ్రేష్ఠులను సరిమానమున ఉన్నత గౌరవమును బడసిరి. ఈమిత్రత్వమునకు యుద్ధసమయమున రిక్రూటుమొంటువిధానమువలన కొంత ప్రతిబంధము వచ్చెను. ఆరిక్రూటుమొంటుపద్ధతులు కొన్ని యాకేసువలన బయలుపడినవి కాని వాటికి సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారు బాధ్యులని చెప్పజాలరు. కాని శిక్షులకు ఇంగ్లీషువారి ధైర్య ధైర్యసాహసములపైనున్న గాఢవిశ్వాసమునకు జనరలు డయరుగారు అమృతసరులో పాత్యలకు యొసగిన ఉత్తరపు గొడ్డలివేటుయినది. ఆయనను వెనుక వేసుకవచ్చువారు కొందరు లాయర్లుగూడ ఆయన రెండవ మ్యాట్రీని తిరుగుబాటు తప్పించుటకు ఇండియా దేశము చేయిచూపి పోనియకుండ తప్పించెనని నమ్ముచున్నాడు. అట్టిసమృద్ధములు సాధారణము గా మతి చెడి ప్రాణముల త్యాగప్రాయముగా జూచుచున్నవని మిత్రులకే యుండును. దని ఫలిత మేమన, ఆయనతప్పిదమువలన పంజాబులో మనకు ప్రతికూలముగ విప్లవము బయలుదేరినది. మ్యాట్రీని రోజులలో ఆంగ్లేయులకు “కలకత్తా బ్లాకు హోలు” ఎటులు భీతావహముగ నుండెనో యిప్పుడు పంజాబు దేశస్థులకు అమృతసరుపాత్యలకులయ్యెను. తమకు జరిగిన అన్యాయమునకు పగసాధింపవలె అమృతసరు వారికి జ్ఞాపకముజేయుచున్నట్లు భావించుచున్నారు. అపాపకార్యము జరుగుట హంటరురిపోర్టువలన తప్పిపోయినది. ఆదియ, డయరును ఉద్యోగమునుండి తొలగించుటయు, బ్రిటిషు న్యాయబుద్ధిని ప్రజలకు చెలియబరచినది. ఎట్టిఉన్నతోద్యోగియైనను తాను శిక్షనుతప్పించుచు తమకు హింసించజాలడని ప్రజలకు చెలిసెను. తమకున్న అధికారోపయోగమును బాగుగ బోధపరచుకొనజాలని ఆంగ్లేయుల లోపములన్నియు డయరుగారి శిక్షవలనను హంటరుగమిట్టి రిపోర్టువలనను వెల్లడి అయినవి. ప్రభువుల సభలో ఆధికసంఖ్యాకులను, మార్షింగు పోస్టు పత్రక లేవనెత్తి తీవ్రవాదులుకొందరును భారతీయులకు తిరిగి బ్రిటిషు న్యాయప్రవర్తనయందలి అనుమానము కలుగ జేసిరి. ఈ కేసు రిపోర్టుఇండియాలో ప్రకటించబడినపుడు ఈ అనుమానములు తప్పక వ్యాపించి, రాజకీయాభిప్రాయ విమర్శలలోను, జాతీయములలోను అపాహులతోను వెల్లివిరియుచుండునని తోచును.

II

నేమను పత్రిక

జూను 1 వ తేదీని సార్వభౌముని న్యాయస్థానమున అసంపూర్ణముగ ముగింపబడిన పంజాబు మానవత్వపుదావా తీర్పుయొక్క వివరీతలక్షణమువంటి మహావిషాదము సామ్రాజ్య చాతిత్రములో వెక్కిడను గానరాదు. ఈ ఘోరప్రమాదము విషయమున నెన్నియోసంగతులు చెబువలసినవిగలవు. కాని అందుచాల ముఖ్యమయిన విషయములను స్థానిపులకాన్యాయముగా యిచట చెలిపెదము. 1919 సం॥ వసంతదుర్గ నమలలో భారతప్రభుత్వముకొలఁచుటకును నిర్బంధవిధానమునకు గడంగినపుడు తద్విరుద్ధముగ గాంధీగారు ఆందోళనమును బయలుదేర దీనిన పుడు పంజాబు అల్లకల్లోలముగనుండెను. ఇతరరాష్ట్రములకన్న ఆరాష్ట్రమునకే యుద్ధమువలన నెక్కువ నష్టము కలిగెను. పంజాబుసంగతి యిట్లో అట్లో నిశ్చయముగ తేలినయెడల అంతయును చక్కబడునని అందరకును తెలిసిన విషయమే. యుద్ధమైనపిదప పంజాబులో శాంతిపరిస్థితు లేర్పడినయెడల భారతదేశమంతయును శాంతముగ నుండెడిదే. అందుచేతనే సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారి సివిల్ ప్రభుత్వమును డయరు సేనాని మిలిటరీ ప్రభుత్వము రెండును ప్రజామానసమునందు ఒకేపర్యాయము కలసి వచ్చుచుండును. ఇప్పటికి నాలుగుసంవత్సరములనుండియు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య గౌరవము, డయరు సేనాని. అమృతసరులో నిర్వర్తించిన “ఘోర ధర్మము” బట్టియు ఆయన చేసిన పనులను అధికారులందరును తేరి ప్రతిఘటించుటను బట్టియు ప్రజానిర్ణయమును బట్టియు వారాజ్యత్రులు వ్రాసిన దానిని బట్టియు చర్చింపబడినది. వీనివలన ప్రజలను పాలించుటలో బ్రిటిషుముగనుండు టవసరమని నమ్ముచున్న తమకున్న విశ్వాసమును సరిగా చెలుపలేక పోయిరి. 1920 సం॥లోని జరిగిన మహాదురంతముల నాటినుండియు డయరు సేనాని అవలంబించిన పద్ధతులను విశ్వసింపవారలకు అమృతసరులో సైనికశాసనమును ప్రకటించుటకు ముందు డయరు సేనాని కనుకూలముగ పంజాబు సివిల్ ప్రభుత్వము సదుచుండుటవలన ప్రభుత్వము సమర్థింపబడునని నమ్ముచుండిరి. ఇప్పుడు ఓడ్యయరు-నాయరు కేసువలన అయ్యది స్థిరపడినది. ఈస్థిరపడిన పరిస్థితులు ఇంగ్లాండులోను ఇండియాలోను చాల ముంధికి నమ్మరానంత అసంతృప్తాభాసముగ గాన్పించును.

సర్ శంకరునాయరుగారు దక్షిణ హిందూదేశవాసులును గొప్ప న్యాయవేత్తలు నైయున్నారు. ఆయన చెన్నపురి మైకోర్టుజడ్జిగను రాజప్రతినిధి సమాలోచితవర్గ సభ్యుడుగను ఉండెను. రాజకీయముగ ఆయన కన్యశ్రేణిపు పక్షపాతి. జాతీయ అతివాదపక్షము ఆయన కేమాత్ర విప్లవములేదు. గాంధీమత మగు అసహాయాద్యమును భారతదేశమునకు వినాశకరమని ఆయన తత్పరిహాలుముగ నుండెను. సర్ శంకరనాయరు భారతప్రభుత్వోద్యోగమును నడపినపిదప గాంధీవిధానమును అందువలనగల్గు నుపద్రవములను చెలుపుచు ఒక చివపుస్తకమును వ్రాయవలెనని ఎవరో గోరినమాటలు అట్లుచేసెను. భారత ప్రభుత్వమువారు అందులకు గావలసిన పరికరము లన్నింరని సిద్ధపరచి యిచ్చిరి. “గాంధీ-ఆరాజము” అను చిన్న టిప్లకము ఇండియాలో రెండేండ్లక్రిందట ప్రకటించబడిన గాని ఇంగ్లాండులో ప్రచారమువకు రాలేదు. అందు గాంధీ అదర్శములును పద్ధతులు పూర్తిగా ఖండింపబడినవి. కాని సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారే లెఫ్టెనెంటు గవర్నరుగ నుండి సైన్యములో చేర్చుకొనుటయందు జేసినఘోరములను ఖండించుచు మార్గలలాను ప్రవర్తించుటకు ముందు సివిల్ ప్రభుత్వము చేసిన ఘోరములకు ఆయనయే కారణమనియు కొన్నికొన్ని వాక్యములు తీవ్రములైనవి అందుగలవు. వీనివల్లనే మానవత్వపు దావాకు అవకాశము గలిగెను. పుస్తకము భారతప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి ప్రకటించినను ఇతరదేశభాషలలోనికి పరివర్తనము జేయ అంగీకారమిచ్చు మని గ్రంథకర్తను కోరియున్న ను యిట్లు బరిగెను. ఆ కేసు కోర్టులో రివారములు విచారింపబడినవి. తుదకు జడ్జిసు మకార్డిగారు వాదపక్షమున కనుకూలముగ తీర్పుజెప్పుచు జ్యూరీ నిర్ణయమునకు బంపిరి. అచ్చట సర్ మైకేలు ఓడ్యయరుగారికి 11 యేండ్ల అనుకూలముగను ఒకరు ప్రతికూలముగనుండి 500 పానుల నష్టపరిహారమును ఖర్చులతోగూడ నీయవలసినదిగా తీర్పుజెప్పిరి. మహామహా సామ్రాజ్యములను బాగుజేసినను ఓగుజేసినను అందుకు కారణములు స్వల్పములుగను విఫలీతములుగను ఉండును. కాని విరుద్ధమునందైనను ఉద్యోగభాధ్యతనుండి విరమించిన ప్రజానేమకుని విషయమున నింత అజాగ్రత్త న్యాయవిచారణ జరిగియుండెనా యని మా కాశ్చర్యముగనుచున్నది. భారతముంత్రి కన్యశ్రేణిపు పక్షమువాడైయున్న పుడు పింఛను బుచ్చుకొన్న లెఫ్టెనెంటు గవర్నరును ఫలిత మేమయినను సామ్రాజ్య మంతకును విషాదము గలుగజేయునటువంటి దావాను వేయనీయకుండ యెట్లాపజాలకపోయెనో మాయగ నున్నది.

ఒకసారి విచారణప్రారంభించినపిదప ఓడ్యయరు కేసు మొదటిరకము రాజకీయవిచారణ నుండి తీరును. భీభత్సము విషాదములు కోర్టులో విచారణకు వచ్చి సాక్ష్యము బుచ్చుకొన్నపుడు తత్ఫలితములను మనమాపజాలము. పరిపాలకుని వ్యక్తిని దోషపరచుటనే జేయవచ్చును. కాని పంజాబులో యుద్ధసమయమున రెండుసంవత్సరముల పాలనమప్పుడు సైనికశాసన సహాయముతోను లేకుండను అనుష్ఠింపబడిన సాధనములను నిరూపణములతో ప్రకటించబడిన వాని మాటయేమిచెప్పెదరు? సివిల్, మిలిటరీ బ్రిటిషు అధికారులే రిక్రూటింగులో బెట్టిన నిర్బంధములగుర్చియు, నిర్బంధముగ భారతీయులను సలూము చేయించుటగుర్చియు కొరడా బెట్టలను కొట్టించుటగుర్చియు, కేలమీద ప్రాకునటులజేయు నుత్తరపుగుర్చియు, పంజాబులో ఏప్రిల్ నెలలోనుండు ఎండవేడిమిలో రోజుకు 16 మైళ్లు విద్యార్థులను నడపించిన అసాధారణ కృత్యములగుర్చియు వర్ణించియుండిరి. ఆకాశమునుండి బాంబులను విసరి తుపాకులను గాల్చినగాని ప్రజలకు మరచిపోకుండ పాతమురాదని బ్రిటిషుఉద్యోగులు ఒప్పుకొనిన విషయములను కోర్టువాదు మరల వినిరి. కొరడా బెట్టలు గొట్టుట భారతీయులకు తగినశిక్షయే యని జనరలు జేసెనుగారి యభిప్రాయమును వినిరి. పంజాబులో బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును పోషించుటకు తానెంతదూరము పనిజేసినదియు ద్రువముగ జెప్పుచు లాహోరులో సైనికాధికారిగానుండ ప్రాంతు జాన్ముగారు చెప్పినది వినిరి. ఇంతకును పంజాబు ఉద్యోగులు ఒక్కమాటలో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధికార సిద్ధాంతమును చెప్పిరి. ఈ సిద్ధాంతమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును పార్లమెంటుకును యిచ్చుములేదు.

జడ్జిసు మకార్డిగారు యాకేసు నడిపినవిధమునుగూర్చి మేమిక చర్చించవలసెట్లులేదు. ఆవిషయమై భారతదేశములోనే తీవ్రముగ చర్చించిరి. జడ్జిసు మకార్డిగారు తీర్పుజెప్పుచు డయరు సేనానినిభారతముంత్రి శిక్షించుట తప్పవని జేప్పించిన వ ర వా క్య ము మా త్ర ము న్యాయ

విధానమునందు ఆచంద్రార్థము నిలిచి యుండగలదు. మేముకొట్టిమాత్రము నూచించెదము. ఆయన యభిప్రాయము ఇండియా ఆఫీసు నిర్ణయమునకేగాక భారత ప్రభుత్వముయొక్కయు, ప్రధానసేనానియొక్కయు, అర్థికాన్నియొక్కయు నిర్ణయములకు విధులముగ నున్నదని మాత్రము మేము చెప్పుచున్నాము.

ఈన్యవహారమును విశాల నృప్తితో జూచిన ఒక్కటే నిర్ణయమును ఉదయగలదు. ఈపాపముయిప్పటికి మాడుపాదులు జరిగినది. 1919 లో ఘోరవిపరములు జరుగుటయే ఒకటి. రెండవది 1920 లో ఉదయ యోగ్యతాపత్రము. మూడవది యామాన నష్టపురా నా. ఇట్టి ఫలితమున జూచి ఆంగ్లో-హైదరాబాదులు, ఇంగ్లీషు దైహ్యపక్షమువారును అత్యంతానందమును పొందవచ్చునగాని, యాపాపము మరింత యెక్కువగును. ఈసంవత్సరము పంజాబు ప్రజలు భయానకముయిన దేదియు లేకుండ కాంతముగ ఆంతయును మరచిపోయియుండవలసినపుడు యాతీర్థ్యవలని ఫలితము లూరకపోవని మనము జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. అన్యతస్థరములో ఉదయ సేనాని ప్రారంభించిన వివాదకృత్యము సరమైకేలు ఓడ్యయగుగారి మార్గతీతో పూర్తియగునని గూడ జ్ఞాపకముంచునవలెను. భారతదేశమునకు న్యాయము విదేశీప్రభుత్వమునుండిగాని న్యాయస్థానమునుండిగాని కలుగజాలదు. అని గాంధీగారు పదే పదే చెప్పుచుండిన సూత్రవాక్యము యీసేషులు జ్యూరీనిర్ణయమునలన భారతీయుల మానసములందు నాటుకొనునని గూడ జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. ఆయితే యంతటితో భారతదేశమునకు హస్తోదకముల నిచ్చితిమని నమ్మవలసినదేనా? బ్రిటిషుప్రభుత్వన్యాయమునందు భారతీయులకు మరల విశ్వాసమును గలుగజేయుట మనచేత గాదనవలసినదేనా? మేముట్లు నమ్ముజాలము. కాని ఓడ్యయగు కేసు విచారణ ఫలితములవలన ఈపని దుర్గుట మయ్యెనను విషయమును మాత్రము కన్నులు మూసికొని తెలియకుండ నుండజాలము.

III

ఎ. జి. గార్డినరు అభిప్రాయము

ఎ. జి. గార్డినరుగారు నేషనుప్పత్రికలో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఓడ్యయగు- కంకరునాయుగుగారి కేసుతో భారతదేశమునకు మహావిపత్తు సంభవించినది. ఈదేశమునకు భారతదేశములో కావలసినంత నష్టము చేయక త్రువులు సంకల్పించి వయోడల నింతకన్న ఎక్కువ విదగ్ధమును చేయు కొట్టజాలదు. దీని ఫలితములు ఎప్పటికిని మరచిపోకుండ భారతదేశములో మాయమౌచుండును. ఈ కేసు విచారణయు, తీర్పు, అన్నిటికంటె నెక్కువగా జడ్జిలవైఖరినిజిట్టి భారతదేశములో మనపరిపాలనములో వచ్చినలోపమును అధికారులే నున్నపు యావ్యవహారమునకు మూలపురుషుడైన ఆయన అతినాదపక్షమునకు చెందినవాడు గాక పోవుటయు భారతనాయకులలో యీదేశమునకు అత్యంతమిత్రులలో నొకడగుటయు ఆవ్రాసినపుస్తకమునందు మనప్రభుత్వమునకు గాంధీప్రచారమువలన గలుగు దుష్ఫలితములను ఖండించుటయు విధివిరుద్ధముగ చెల్లుచున్నవి. మానవత్వపు విషయములో సర్ మైకేలు ఓడ్యయగుగారి చక్షుమన తీర్పుజేప్పవలసినదే. కాని కేసువిచారణ అన్యతస్థరము హత్యలగుగొప్ప యీదేశమునకు గల నిర్ణయమును తలక్రిందుజేయుటయు సర్. మైకేలుగారిని కొన్ని విషయములలో నిష్టాభులజేయుటయు చాలాఘోరములైనవి. ఈతీర్పును ఒప్పుకొనవద్దని సర్ కంకరునాయుగుగారికి సలహానిచ్చినట్లు నేనువింటిని. కాని యీకేసుకే 12000 పానులు ఆయనకు ఖర్చు అయినను మరల క్రొత్తగ విచారణజేయబడనని ఆయనకు తెలియును. కాని జడ్జి సుమకార్డిగారి విచారణవలన గలిగిన యనుభవముతో నింకను బ్రిటిషున్యాయస్థానములందు పోగడుటకు ఆయన సిద్ధపడలేదు. ఆయన అట్లు నిశ్చయించుకొనుట స్వాభావికమే. కాని, అన్యతస్థరము యీదేశక్షేమమునకు మంచిది కారు. క్రొత్తగా విచారణజేసినయెడల ఇంతటిముఖ్య విషయమున జేసినశోచ్యముగ న్యాయనిర్ణయమువలన గలుగు దుష్ఫలితములను కొంతవరకు తగ్గించియేయుండవచ్చును. పార్లమెంటు సమావేశమైనపుడు ఈముఖ్యవిషయమున ఆలివియరు ప్రభువుగారు ఏమిచెప్పెదరోయని ప్రజలు కుతూహలపడుదురు.

ఒకహత్యనేరమును సేలం సెషన్సుజడ్జి కొట్టివేసెను సేలం జూరై:— సి. సి. 307, 324, 325, 302, క్లెక్కునులక్రింద నిందితులైన మారప్పకొ పాలయంకాలి గౌండను ను యెలంపల్లిగ్రామములో కొంతమందియును మొత్తము 18 గురిపై దొంగిలొక్కట అపాయకరమైన గాయములగుల సేరమును సేసు సేలం సెషన్సుజడ్జి పరిష్కారము జేసెను. 148 సెషన్సు క్రింద గరింపరాని ప్రాణాపాయకర మగు ఆయుధములను గరించి వీరు వచ్చినయెడల, ఒకరిని అంపి మరియొకరిని చంపుటకు ప్రయత్నించి మరినలుగేరిని కొట్టినియు ఫిర్యాదికథ చెప్పుచున్నది. 148, 324, 325 సెషన్సులక్రింద శిక్షితులగుటకు తగినట్లు ముద్దాయిలు నిందితులని అసెస్మెంట్ చెప్పిరి. కాని నెషన్సు జడ్జి ముద్దాయిలందఱును నిందితులుకారనిచెప్పి వారలను వదలివేసెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా ఇంపీరియల్ బ్యాంకు మోసము రు 1,10,000

కలకత్తా, జూలై 8:— కలకత్తా యింపీరియల్ బ్యాంకును బహుధైర్యముతో మోసముచేసి రు 1, 10, 000 అపహరించినట్లు తెలియుచున్నది. కలకత్తా సి. ఐ. డి. వారికి కావలసియున్నట్టి యిద్దగుమనుష్యులు బ్యాంకులో ఉబ్బుగలట్టియు, కొంతకాలముక్రిందు సరణించినట్టియు యన్. సి. మిత్రుగా రిజేరు ఫోర్మిచ్చిచేసి అప్పగింపును బ్యాంకునుండి ఉబ్బునుతీసికొనుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగదృష్టి హస్తలాసము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతజైన్యము, యంత్రములు, అమరికావారి చిట్టచేత ఈమామలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టింపుట, జీవముతో సమాధియగుట శరీరము లేని తలకాయచేత మాడిలాడించుట ధూమిజైన గజముయొక్కను గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888-4) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బెంగళూరు, గుంటూరుజిల్లా.

Maxwell

మా క్సు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

మంచివేరుపొందిన బండి.

ధర

రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

విదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తని హంటు, నల్లని ఫౌడర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాస్చి మాగ్నెటో, జెనిత్, కార్బురెటర్, రెమి ఎలక్ట్రిక్ వద్దతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుక బ్రంకు—మొదలగునవి అన్నియుచేరి క్రొత్త మాక్సు వెల్ వినోదమైన బండి యగును, ప్రస్తుత కాలమునకు విక్రీలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

బుధ వారము

$$- : \circ : 0 : \circ : -$$

మకాలానా మహమ్మదాలీ, షేకతాలీ, అబ్దుల్ కలాం అజద్, డాక్టరు సయ్యద్ మహమ్మదు ధర్మ ప్రకటించిన హెచ్చరిక సమయానుకూలముగ నున్నది. ఇక నయిదుదినములలో బక్రీదు వండుగ జరుగగలదు. మహమ్మదీయుల కది యతి వవిత్రదినము. త్యాగసంస్కరణదినము. అట్టిసందర్భము, మహమ్మదీయులును హిందువులును పోరాడుచు నెక్కడుత్తుకల నొకరు గోడ బ్రయత్నించుట కన్న, భగవదవచారము వేరొక టుండునా? భగవంతునిపేర నిట్టిమండగములకు గడంగవల దని, మహమ్మదీయనాయకులు సాదరమతస్థులకు విన్నవించుచున్నాడు. హిందువులకు కష్టము గలుగకుండుటకై మహమ్మదీయులు గోవధను మాని, మేకలను బలియిచ్చినాటికిని నేటికిని ఇంతవ్యత్యాసముండ నేల? మహమ్మదీయనాయకులు సూచించిన విధమున గాంధీమహాత్ముడు రాత్రింబళ్లు హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమును గూర్చియే యోచించుచున్నాడు. ఇందుకేమయిన భంగము వాటిల్లిన, అతనికి గలిగెడి సంకాపమునకు మేరయుండదు. హిందువుల గౌరవమును కాపాడుటకు షేకతాలీగారును, మహమ్మదీయుల గౌరవమును కాపాడుటకు తానును కంకణము గట్టుకొనినవలె, గాంధీమహాత్ముడు సూచించియుండెను. హిందువులును మహమ్మదీయులును గలసి ఏరి ప్రయత్నిములకు తోడ్పడుటధర్మముగాదా? ఇతరచింతయున్నను లేకున్నను

కర్మలను గాని సాధించుకొను, ఉపయోగమును సమస్తముగా మెలగుట యత్యవశ్యకము. లేనియెడల స్వరాజ్యసిద్ధి దూరము గాకమానదు. హిందూ మహాసామ్రాజ్యము స్వరాజ్యమని గ్రహించినపుడు, స్వల్పవిషయములగునా పోరాడుట కెవరును పాల్పడజాలరు. అలీనాదరులు ప్రకటించినటుల, భావంతనికి జంతుమంసమును రక్తమును చేబోవు. దైవభక్తియే భగవానునికి జేరగలదు. అందుచే రాజాపుత్రాగ్రహణసమున, మహమ్మదీయులు జభక్తిని జూపవలయుననియు, హిందువులు సమానమును సాదరప్రేమను జూపవలయుననియు, మహమ్మదీయనాయకులు గోచరున్నారు. కిరి కోర్కెను ఉభయసంఘములవారును సఫలముచేసి విశ్వసించెదము. ఇట్టి సందర్భములందే, జతయొక్క ప్రార్థనము చేయించబడును. ఆ కరీక్షలో నెగ్గినచో భారతజాతికి మరలెవలయును, కత్తుకోటికి మరలెవమాడమును గలుగకమానవు.

కార్పొరేషను కల్లంగడులు
మద్యపానమును తగ్గించుటకై తామెలయొకరినొకరిని చూచుచున్నామని చాటుడు పాత్రోమితి గారు, కన్నటిదినము మద్రాసు కార్పొరేషనువారు చేసిన తీర్మానమున కేసుని బదులుజెప్పెదలో చూడవలయును. చెన్నపురిలో కల్లంగడులను ఏయే ప్రదేశములలో సాపేక్షవచ్చునో, నిర్ణయించెడి అధికారియు కార్పొరేషనుకు కుండుట సహజము. అట్టి హక్కును ప్రభుత్వమువారు తొలగించుట మర్యాదాన సమీధముపట్ల వారికిగల విముఖతకు నిదర్శనమగుచున్నది. డాక్టరు నటేశునగారు దెలిపినటుల, తిరువట్టికొండపేటలో నున్న కల్లంగడికి ఆక్కడివారు కొలదిమందయే వెడలుచుండగ, దూరమునుండి ఎందరో వచ్చి త్రాగి ప్రజలకాంతికి భంగముకలిగించుచున్నారు. అట్టిస్థితిలో యుక్తాయుక్తముల విచారించి కల్లంగడులనే యేతావులం దుంచవలయునో సానిక సంఘములకు దెలిసి రీతిగ ప్రభుత్వము వారికి దెలియుట యసంభవము గద. ప్రభుత్వము వారిచేత గాంచిన, వారికి వివిధమైన గలయూనెక్టి ప్రజాభ్యుదయముపట్ల లేదని గోచరించును. ఇట్టిస్థితిలో కార్పొరేషనువారు ప్రభుత్వమువారి చట్టము నిరసింపట సంభావ్యముగ నున్నది. కాని కేవలము అసమర్థతీత్రానము గావించుటతో వీరు సంతృప్తి జెందలేదు. ఎక్సైజు లైసెన్సింగుబోర్డులోనున్న కార్పొరేషనుసభ్యులు వెంటనే రాజీనామా నీయవలెనని గూడతీర్మానము గోరుచున్నది. కార్పొరేషను సభవారు ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనవలయు ననిన, ఇయ్యదికి సన్నధర్మము. ఈ తీర్మానము ననుసరించి, ఖా. బహదూరు ఉస్మానుసాహేబుగారు తమ సభ్యత్వమును రాజీనామా నిచ్చినందులకై తయారై సంతకము చేసినది అన్యులులను తిరుమలజిల్లా గారు తమ నిశ్చయమును తెలుపరయిరి కాని, కార్పొరేషను సభవారి తీర్మానమును అధ్యక్షుడు నిరసించుట భావ్యముగ నుండదు. ఎక్సైజుముత్తరచర్య యారీతిగ బహిరంగముగ నిరసించబడుచుండ, వారవలంబించుచున్న మార్గము తెలియజేయుట ములో గ్రహించుట సుభాష.

బెంగాలు శాసనసభాభ్యుదయము:
ఇకోజెకోక్షను ఉత్తరువు
సప్లిమెంటరీ గ్రాంటును ప్రవేశ పెట్టుకుండ బెంగాలు శాసనసభాభ్యుదయము లగు కాలనుగారికి ప్రాకారము దుత్తరు విచ్చుటలో న్యాయముగను, స్వార్థపరులగు ప్రవర్తించిరి. న్యాయాధిపతి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్
గాంధీ మహాత్మని పుజాని
లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను
9-7-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

<p>ఇదివఱకు మొత్తం 48988-1-10</p> <p>ఇదివఱకు మొత్తం రూ 18650-1-2</p>	<p>చందాలు</p> <p>కంతులుగారికి చేసిన వసూలు</p>
---	---

పూజానిధికి సామ్యముబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 లంబు శివస్థితి, మద్రాసు

యగు ఘోషుగారు వ్యక్తుల హక్కును చక్కగ సమర్థించిరి. ప్రెసిడెంటు గారి సరంకుశచర్యల నాపేక్షచేతుకు కోర్టువారి కధికారము లేనిచో, మ్యునిసిపలు కార్పొరేషనువారి అక్రమచర్యలను నిరోధించుటకు రేలు పేయర్ల కధికారము లేకపోవలసి వచ్చును. సప్లిమెంటరీ గ్రాంటుల సేవముయమున దెచ్చుటకు, ప్రభుత్వము వారి కధికారము లేదని, న్యాయమూర్తి ఘోషుగారు నమ్ముచున్నారు కాలనుగారు చట్టవిరుద్ధముగ ప్రవర్తించిన యెడల, న్యాయస్థానములు జోక్యము దీక్షొనుటకు తప్పక వీలుండును. శాసన సభాభ్యుదయ నిర్ణయము, శాసనసభ్యులను బంధించునేగాని, కోర్టువారి నిర్ణయమున కిద్దుడజాలదని, ఘోషుగారి నిశ్చితాభిప్రాయము. కాలనుగారికి నయినను చట్టబద్ధముగ ప్రవర్తించి నిష్పక్షపాత బుద్ధి గనుపడటం లాభకరము.

పుత్రనియోగము
ఆమెరికానాయక్ కర్తావ్యధర్మము లగు ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జిగారి కమామని ఆకస్మికమరణము, మిగుల విషాదహేతు వగుచున్నది. తెన్నినునాడు నపు డాపిల్లవానికలికి దెబ్బ తగులుటయు, ఆపరేషనువలన ప్రయోజనము లేకపోవుటయు, కూలిడ్జి దంపతుల స్వస్థమును మరింతవృద్ధిజేసింది. ఎంతటి గొప్పహోదాగలవారి కయినను, కాలని శాసనము ధిక్కరించుటకు సాధ్యపడుటలేదు. ఎంతటి ఘనవైద్యులయినను మృత్యు వాసన్నమగు తరి ప్రాణమును నిలువ జాలకున్నారు. ఆ రోగ్యనియమముల నిదమితి మని దెలుపజాల కున్నారు. మానవునిబుద్ధి కీతమగు విషయములు పెక్కులు గలవని, ఎప్పుటి కప్పుటికి బయల్పడుచునే యున్నది ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జి గారికి గలిగిన కలమునకు వారియెడ నెల్ల రకును సానుభూతి గలుగకమానదు. కష్టసుఖములెట్టివారి కయినను తటస్థింపకపోవు. ఈశ్వరదృష్టికి ఎల్లరును ఒక్కటియే. హెచ్చుతగ్గులు తాత్కాలికావస్థా భేదములు.

గృహనాశనము
అస్సాను నందు మిరియలను జాతినారు అధికారుల యుతరువులను ధిక్కరించినందులకు, పిల్లలకుడిపూటికమీషనుగాని నాజరుకు ప.పి.వారి ఇండ్లను ధ్వంసముజేయించినందుల, ప్రభుత్వ ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. డిప్యూటీ కమీషను గారి యుత్తరువు ననుసరించి, యాజాతినారు స్వగృహములను వెంటనే వివసనంతులకు, వారిపై నిట్టి క్రూరశిక్ష విధించబడెను. ప్రజలపై నిటుల కిసి దీర్చుకొనుట, నాగరికతను ముగసేమో యూహించవచ్చును. విటిమిపరిపాలనమునం దిట్టిచర్యలు

జరుగుట, సంభవమని పలువురు తలచియుండరు. కాని రానురాను వింతసంగతులు బయలుదేరుచున్నవి. లేబరు కభుత్వమువారి రిట్టి చర్యలను సహించెదరా? అస్సాను ప్రభుత్వ ప్రకటనమును మార్పించెదరా?

స్వపరిపాలనపు హక్కు
భారతీయులకు స్వపరిపాలనపు హక్కు గలదని దెలుపుట చర్చితచర్చణమైనను, లాన్సుబరీ ప్రశ్నలు లీవిషయమై లండనులో గంభీరవాదముల గావించిరి. భారతీయుల కింతరజాతులతో బాలు సమానస్వాతంత్ర్య మీయవలె ననియును, నిర్బంధ ప్రయోగమువలన హిందూజాతిమును పోగొట్టుకొనుట తటస్థించుననియు, లాన్సుబరీగారు పలికిరి. ప్రతిపక్షులు దెలుపు పరీక్షల ప్రకారము ఇంగ్లండుకు సైతము స్వపరిపాలనమున కర్హత యుండదనియు, స్వరక్షణ గావించుకొనజాలని అధినివేశ రాజ్యములకు స్వపరిపాలనమును దీసివేయవలసి యుండుననియు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు దెలియజెప్పిరి. వీరల యుపన్యాసములు గాలికెగిరి పోవునా, లేక బ్రిటీషు ప్రజలను స్వధర్మమునకు బుగొల్పునా? ఇందుకు జవాబు వెలువడవలసి యున్నది.

సత్యాగ్రహము: కొరడాదెబ్బలు
తారకేశ్వరసత్యాగ్రహుల కిరువురకు చెరి వడి దెబ్బలు కొట్టబడెనని, తంతివార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. వీరిరువురును బాలు రయినంతమాత్రమున, శిక్షయొక్క క్రూరత కిగిపోజాలదు. తారకేశ్వరసత్యాగ్రహము వట్టిబూటకమని చెప్పియు, సత్యాగ్రహులపై కఠినశిక్షల విధించియు, ఉద్యమము సణగదొక్కుట దుర్లభము. తీవ్రనిర్బంధ ప్రయోగమువలన సత్యాగ్రహుల నిశ్చయము సడలి పోవుటకు మారుగ మరంత బలపడుట సహజము. అధి : రు లీ స్వల్పవిషయమును గ్రహించకుండుట విచిత్రము

పండిత
మహాన మోహన మాలవ్యాగారు

కిత్తూ జూలై 7 ఉపరితిరుకు కొంచెము చెరువు గలిగించిన జలబుచేమాలవ్యాగారిస్వధు మంచము పట్టియున్నారు. పరిపూర్ణవిశ్రాంతి యుండవలెనని వారి డాక్టరుగారు ఉత్తరువు చేసియుండిరి. అందువలన పండిత మాలవ్యాగారు తాము చేసికొనియున్న యేర్పాటుల నన్నింటిని కడుగానించుకొనవలసి వచ్చినది. (అ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

అ. భా. స్వరాజ్యసభ:— అ. భా. స్వరాజ్యసభ 10 వ తేదీ శనివారమునాడు కలకత్తాలో జరిగినట్లు పండిత బాలిబాలు ప్రభుత్వముగారి తంతివాత్సలవ తెలిపినదని సత్యమూర్తిగారు ప్రకటించుచున్నారు.

మునిసిపల్ యుక్లెర్స్ వైద్యశాల-ఈరోజు: ఈ వైద్యశాల ప్రభుత్వవార్షిక తృప్తిము 11 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గం॥ ని. వి. వెంకటరమణయ్యగారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద జరుగను. డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారు “ఆయుర్వేద వైద్యమును” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆరోగ్యము:—జాలయి 5 వ తేదీలో అంతమయ్యే వారమున మరణసంఖ్య సాయంత్రము వెయ్యింటికి 85.3 చొ॥ యుండెను. అంతకుముందువారము 85.5 చొ॥ క్రిందటివత్సరము ఈవారమునందే 81.4 చొ॥ యుండెను. 7 గురకు స్పృహకము వచ్చి బాగయిరి. ఒకరికి కలరావచ్చి నిర్మూలించెను. జ్వరములవలన 20 మంది మృతిచెందిరి.

రాకపోకలు:— తెలంగాణకు బ్రాహ్మణ కంట్టాలరు వైసుగారు కలకత్తానుండి నేడు చెన్నపురి వచ్చిరి. జాక్షిరు స్వామినాథన్ బాబ్జరు, షేజుద్రా వ. యం. యన్ స్వరాజ్య సంపాదకుడు టి. ప్రకాశంగార్లు నేటి యుదయమున చెన్నపురి వచ్చిరి.

బొబ్బిలి దివానుగా నియమించబడిన యక్. యన్. వి. రాజాచారిగారు నేటియుదయం చెన్నపురివచ్చిరి.

టి. వి. శేషగిరి ఆయ్యరుగారు నేడు చెన్నపురివచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

కేసరీ కాంక్షిల్లు

స్వదేశ కొవ్వవత్తులు

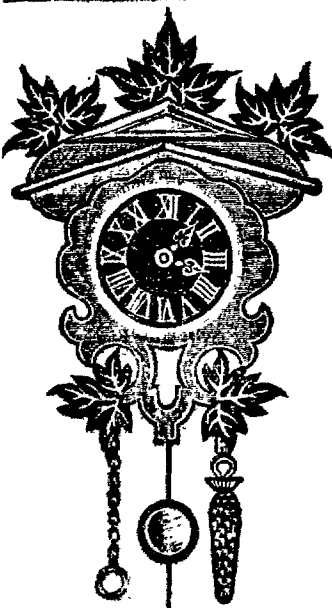
నేలం కంచెనివారిచే తయారుచేయబడెను

ఈకంచెనివారికి న్యాయప్రయోగములలోపై విదేశకొవ్వవత్తులకు తీసిపోనట్టి కొవ్వవత్తులను తయారుచేయించుచున్నారు. ఇవి విస్తారము పొదుగుగారేవు. కొంచెములావుగా మన్నుచి. చాలావారుగా నిలచి కాలమున్నవి. ఇవి స్వదేశకొవ్వవత్తులగుటచే దేశీయుల ఆవరణను బడయదగినవనుట కెట్టిసంశయమును లేదు. దేశాభిమాన భరితులగు భారతీయులు వీరికేసరీ కాంక్షిల్లునొని వీరి నాదరింతురుగాక. భరవివరము తెలియలేదు. పరియవారు “నేలంకంచె-నేలం-వక్షిణయిండియా” అని వ్రాయవలెను.

కావలెను

తెలుగు సంస్కృతము ప్రాపులను చక్కగ దిద్దుటకు ఆంధ్ర పండితులు ఒకరు కావలయును. అభ్యాసముకలవారు మాత్రము వ్రాసికొనవలెను. నాగరలిపి చదువుటకు ప్రాపుదిద్దుటకును తెలిసి యుండవలయును.

అనందా ప్రెస్, మద్రాసు.

త్యరపడుడు !
భర తగ్గించబడినది
ఇది నూతనముగా అమెరికా దేశములో స్వంతమునకు తయారు చేయబడినది. ఎల్లకాలమునకు చక్కగా పని చేయు ఈ నూతనమైన గడియారము అందముగాను చక్కగాను గోడకు తగ్గించుటకు వీలుగాను యున్నది. ఇది ఎల్లప్పుడును ఉపయోగింపవచ్చును.
భర ఒకటికి రూ-2-0-0

తపాల విక్రయ ప్రత్యేకము.
విలీనము, వి. కృష్ణా అందు బోధార్హు.
తపాలపెట్టె నెం 17, మద్రాసు.

శతక కవుల చరిత్రము

కీర్తి కేళులగు పండిత పంగురూ సుబ్బారావు గారిచే రచించబడిన “శతక కవుల చరిత్రము”ను వంద నములతో నందుకొంటిమి. సుబ్బారావుగారు చేసిన భాషాసేవ కిది మకుటమై యున్నది. శతకములనినను, శతకకవులనినను, పండితులంతగ నాదరణ జూపుచుండెడివారుగారు. శతకములకు తమ చాబ్బయమున స్థానము గలదా యను సందియము గూడ ప్రబలుచుండెను. అట్టితర, శతకములకు గల న్యాయతను తొలగించి, వాని ప్రాముఖ్యమును చాటిన సుబ్బారావు పంతులుగారు ఆంధ్రుల శాశ్వతకృతజ్ఞతకు బాతులు. కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారి గ్రంథమునకు పీఠికను వ్రాసిరి. సుబ్బారావు పంతులుగారికి దాదాపు 600 శతకములు గనుపించినవి. వీరికృషివలన, ప్రచారమున లేని శతకములు వెక్కులాంధ్రులకు పరిచయము జేయబడినవి. ఒకవంక ఆంధ్ర ప్రబంధములకును, వేరొకవంక మామూలుపాటలకును పదములకును శతకములు మధ్యస్థానము నాక్రమించుచున్నవి. ఇటు పండితులకును అటు పామరులకును గూడ ఆకర్షణవంతముగ నుండి, శతకములు ప్రజాసామాన్య హృదయము నుత్తేజవంతము గావించు చున్నవి. ఇట్టి వాఙ్మయమును చులకన జేయుట న్యాయమగు నా? శతకములలో మరెయింకవి శేషముగూడ గలదు. వీనిలో కొన్ని భాషాంతరీకరణము లున్నను, వెక్కులు స్వతంత్రరచన లగుటచే, ఆంధ్రహృదయము నివి ప్రతిభలింపజేయగలవు. వీనిలో ననేకములు భక్తిభావభరితములు. భక్తులు పలువురు తమ ఆంతరంగక భక్తిని పరిస్ఫుటము గావించిరి. శతకములందు, ఆంధ్రుని సహజభక్తి వెల్లడిచుచును. ఆంధ్రుని భక్తివిశేషమును గనుగొనజాలక, ఆంధ్రదేశమున భక్తిలేదనియు, వంగ మహారాష్ట్రాదిదేశములందది వెల్లడివిరియు ననియు చెలువు వారు, శతకముల వెక్కుమారు పఠించిన, సత్యము గోచరించును. సుబ్బారావు పంతులుగారు రూపావరించిన మాదిరిపద్యములు, పాఠకునకు విశేషసహాయ మొనర్పగలవు. ఆంధ్రునిభక్తికి ప్రత్యేకత్వము లేక బోలేదు. అయ్యది బంగాళీల భక్తికిని మహారాష్ట్రీల భక్తికిని కొంతవరకు భిన్నమయినది. ఆంధ్రులభక్తి కేరల భావోన్మాదముమాత్రమే గాదు. భక్తికిగూడ సరిహద్దులు గలవు. భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య సమ్యేశనమువలన గాని సంపూర్ణత గలుగదు. అట్టిసమ్యేశనము ఆంధ్రుని హృదయమునందు గనుపించును. భగవానునికి విన్నవించుటలో, ఆంధ్ర భక్తులు జంకుకొకులేక, గురువువలె స్నేహితుని వలె తుదకు శత్రువువలె గూడ స-బోధన గావించిరి. శత్రుత్వమునను ప్రేమయుక్తి వికార రూపమే. శత్రుత్వమున కట్టయడుగున, ప్రేమరసము ప్రవహించుచుండును. అయ్యది తగినసమయము తటస్థించినపుడుగాని బయల్పడదు. శతకకవులలో కొందరు భగవంతునిపై నాగ్రహము బట్టజాలక దూషించిరి. తండ్రిగాని సోదరుడు గాని తనయెడల నిర్దయతో ప్రవర్తించినపుడు, ఒక్కొక్కమారు కుమారుడు ఒడలు పై తెలియక దూషించును. పిమ్మట శ్వాత్మాపశమను. అట్టిస్వాతంత్ర్యముతో భగవంతుని సంబోధించిన ఆంధ్రుని శక్తి సామాన్యమా? జ్ఞానవైరాగ్యములసమ్యేశనము నరియగుపాళ్లతో చేరియుండుటచే, ఆంధ్రులభక్తి వికారరూపము బొందలేదు. ఒకభాగ మత్యక్తికము గను భంకొకభాగము అత్యల్పముగను చేరియంక

లేదు. భగవానుని స్వరూపమును జ్ఞానదృష్టితో తెలికించి, భక్తిభావముతో రసాస్వాదనము గావించుటచే, శతకము లున్నతాశయములను పురికొల్పుచున్నవి. కీర్తిని, వైరాగ్యమును బోధించెడి శతకములను చులకనగజూచుట పాడిగాదు. వీనిని కావ్యములలో జేర్చుకుండుటకు కారణము గనుపించదు. స్వతంత్రరచన లగుటచే, శతకములందు ఆంధ్ర శబ్దాలిత్యము చక్కగ గనుపించును అను వాదములలో నుండెడి అన్వయకావ్యము వీరియందుండదు. భగవానునిగూర్చి ఎదుట చుచుకొని, ముఖముఖిని సంబోధించుటచే, భావములందు దాఁకిము గనుపించదు పద్యరచనకై విశేషప్రయాసానియంతట యవిగనుపించదు. హృదయమునుండి పొంగి పొరలుభావములు సహజమాధుర్యముతో విలసిల్లుట నిశ్చయము. శివాహరణముల నిచ్చుట కిటు చోటుచాలదు. ఆంధ్రులు తమపాదీనాన్నత్యమును గనుగొన బయల్పించుచున్న సీసమయమున, శతక కవులను మరువజాలరు. శతకములను విడిచినచో, ఆంధ్రహృదయమును పూర్ణముగ గనుగొనునవకాశము దప్పిపోవును. ఆంధ్రప్రబంధములు కేరల శృంగారభావములను లనియు, ఇతరరసములను చెలువు వాఙ్మయము ఆంధ్రభాషయందు లేదనియు వగచెడివారికి శతకముల గాంచిన పట్టి దురభిప్రాయము దొరికిపోను. ఆంధ్ర వాఙ్మయమునందు పలువిధరసములు విశితమై యున్నవని గ్రహింపగలరు. శతక కవులగు, వేమన, గోపన్న, ధూర్జటి, పోతన, సోమనాథుడు, కూచిమంచి తిమ్మన, నృసింహకవి, తరిగొండ వెంకటా, రామభద్రుడు, మున్నగు ప్రఖ్యాతపురుషుల నామములు ఆంధ్రవాఙ్మయమున్నంతవరకును, తప్పక నిలిచియుండును. శతకకవులచరిత్రమునురచించి, సుబ్బారావు పంతులు గారు జన్మసారక్రమము గాంచిరి. ఆంధ్రమహాజను లీ గ్రంథమును పఠించి తమపూర్వుల మహిమాతి శయమును గ్రహించెదరుగాక!

చ. శే.

బెంగాలు గవర్నరు

కలకత్తా, జూలై 8:— బెంగాలు గవర్నరు తూర్పు బంగాళములోని వర్షాకాల ప్రయోగములపై 12 వ తేదీన బయలుదేరి సండరు బాన్సుగండా పోయి 28 వ తేదీకి డక్కాను వత్తురు. చిట్టగాంగును చిట్టగాంగు కొండ ప్రదేశములకును గవర్నరు ఆగస్టు 7 వ తేదీన బయలుదేరును.

డక్కా యూనివర్సిటీ బీరో

ఇంగ్లాండును పోవవలెయున్న హైందవ విద్యార్థులకొరకు రాష్ట్రీయ సలహాసంఘమునకు బహుగా డక్కాలో యూనివర్సిటీ బీరోను స్థాపింపవలెననవి డక్కా విశ్వవిద్యాలయమునా రిడింగ్ స్కీమును విద్యార్థకులకు లాభపొందించిన కారణమున తూర్పు బంగాళమున విద్యాశాఖలో పనిచేయుచున్నట్టివారు ముఖ్యముగా 12 మంది సభ్యులుగా నుండురు. డక్కా విశ్వవిద్యాలయము వైసుప్రెసిడెంటు దీనికి అధ్యక్షుడుగానుండును డక్కా చిట్టగాంగు డివిజనులలో నెవరైన విదేశములకు పోవవలసిన విద్యార్థులకు కాలవిన విషయమునంతను పేరు తెలియజేయుదురు. (అ. ప్రె.)

అమెరికను వైమానికులు

కరాచి, జూలై:— అమెరికను వైమానికులు నేడు మధ్యాహ్నము 12.20 నిమిషములకు కరాచీకి 861 మైళ్ళదూరమున నున్న చబ్బుచేరిరి. రేపు తెలవారుజామున చబ్బుచుండి బంధు అబ్బాసుకు పోవుదురు. (అ. ప్రె.)

బర్మాగవర్నరు

మెయిమో, జూలై 8:— గవర్నరు మెయిమోనుండి బహుశబ్దము జూలై 17 వ తేదీకి మార్చబడినది. గవర్నరు రంగూను 19 వ తేదీ యుదయమునకు చేరును. (అ. ప్రె.)

బక్రీడు పండుగ

శాంతిసహనములను చూపవలెను

నాయకుల ప్రతిబంధము

ఆహారములు, అజదు సయ్య మహమ్మద గార్లు... "బక్రీడు పండుగ సమీపించుచున్నది. దేశీయులందఱును ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులు శాంతి సహనసోదరభావములను బాగుగా చూపించ గోరెదము మేము ఆహమదాబాదునుం వచ్చుచున్నాము అచట మహమ్మదు హిందూమహమ్మదీయ మైతిని గూర్చియె మిక్కిలి పరితపించుచున్నాను. మేము మహమ్మదిహితావమును కనులార చూచి వచ్చితిమి. ఆయన చెరసాలనుండి వచ్చిన మొదలు ఆయన కీచింతతప్ప వేరు ఆలోచనయే లేదు. దీని ముందర రాట్టముపై గూడ నాయనకు మరుపేకలుగుచున్నది

మహమ్మది భోజము ఆరోగ్యము

మహమ్మదిభుడు కొట్టెరువా లను గూడ తినడము లేదు. పూర్తిగా నదలి వేసెను ఆయన కారోగ్యము సరిగాలేదు. ఆయన యిప్పుడు సోచాము జయలు దేరగోరుచున్నారు ఆయన సంచారము బయలు దేరినచో మరల జబ్బు చేయునేమో యని భయము కలుగుచున్నది. ఆయన యిట్లహర్నిశలు క్రమ పడుచు డుటకుతోడు బక్రీడు పండుగలో నేవైన కొట్లాటలు జరిగినచో ఆయన దుఃఖనముద్రమున మునిగిపోవును. భారత కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభ ముగిసినతోడనే హిందూమహమ్మదీయ నాయకులందఱును మహమ్మదిచెంత కేగి మహమ్మది ఆజ్ఞాను సారము పనిచేసెను మిది విడిచిపెట్టి యెరు వాగ్దానములు చేసిరి గాని మనమిప్పుడు ముఖ్యముగా చేయవలసిన కార్యమిదియే. పరస్పరద్వేషనాయముల పూన మఱలోమనము కొట్లాడి మహమ్మదుకు చిత్త ఖోభను కలుగ జేయకుండుటకే మనమందఱమును గట్టిప్రయత్నములకు చేయవలెను. మనదురదృష్టమున నిరుపక్షములలోను కొందరికను కలహము నకే కాలుదువ్వచున్నారు. అట్టివారి దుర్బోధనలను దేశీయులు చెవినిడక శాంతిని కాపాడెదరని ఆసించెదము. దేశీయులలో వివేకము పూర్తిగా నంతరించినతప్ప వాటిట్టిదుర్బోధనల నాలకింపరని నమ్మెదము.

మహమ్మదీయ సోదరులకు యీ పండుగ త్యాగోత్సవ దినము. భగవంతునిసంతృప్తి ప్రిరకు భక్తుడవత్తండి తనభ్రాతృనే నేడు సమర్పించెను. అట్టిత్యాగదినమున మనము మనత్యాగమున కీకారచింత కవకాశము కలుగనీయగూడదు.

గోవధ కూడదు

మనము జంతువుల (గోవుల)ను వధించి వాని రక్తమాంసములను బలియిచ్చినచో భగవంతునికి కటాక్షము కలుగదు. మనపరిత్రేపిర్తనలు వలననే భగవంతునకు కరుణగలుగునను విషయమును మరువగూడదు. ఒకచోరెండొడ్ల కి త మీదేశమున మహమ్మదీయు లీపండుగ నెటుల శాంతముగా జరిపిరో అటులే యీసంవత్సర కు నగూడ శాంతముగా జరిపెదరని నమ్మెదము. అప్పుడు మహమ్మదీయులు గోవధను పూర్తిగా మానివేసి గొడ్డెలను మేకలను మాత్రమే పెధించిరి. ఈసంవత్సరముగూడ నటులే చేయగోరెదము.

హిందూసోదరులుగూడ శాంతిసహనములను చూపగోరెదము. అటులు చేసిననే మనము స్వరాజ్యమున కర్హులమని ఘోషగలుగుదుము" అని నాయకులు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

అహమదాబాదు తీర్థానములు

మూడవ తీర్థానము సంశయనివారణము

భారత కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి ప్రకటనము అహమదాబాదులో నామోదించబడిన మూడవ తీర్థానము కేవలము కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులకు మాత్రమే వర్తింకదు. అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయి, కార్యసంఘములు, రాష్ట్రీయ, మండల, తాలూకా, ఫిర్కా, గ్రామ, స్థాయి, కార్యసంఘములు మున్నగు సంఘములకు సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిన కాంగ్రెసు సభ్యుల కందరికిని వర్తింకదు. సన్మాన సంఘముల సభ్యులకు నాలుగణాలు చందా చెల్లించి కాంగ్రెసు సభ్యులైన వారికిని మాత్రమిది వర్తింకదు. వీలననగా సన్మాన సంఘ సభ్యులను నాలుగణాల సభ్యులను ఎవరును ఎన్నుకొన నవసరము లేదు. ఎన్నుకొనబడిన సభ్యుల కందరికినిగూడ తీర్థానము వర్తింకదు

అని యందుమూలముగా సంశయమును పూర్తిగా తొలగించుటకు ప్రకటించడమైన దని అహమదాబాదుండి భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

రాజీనామాలు

తిరుమనాపల్లి మండల కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులగు ఆర్. నారాయణ అయ్యవార్లంగారును గోపాలరావు గారును వైతీర్థానమును జట్టి రాజీనామాలు నిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆదిద్రావిడుల సభ

7 వ తేదీని మీరపరాలో జరిగినది

కే. వి. సుబ్బారావు, బి. ఏ. వి. ఎల్. గారి అధ్యక్షత క్రింద సేలంజిల్లా తిరుమంగడు తాలూకా మారపరాలో 7 వ తేదీని ఆదిద్రావిడుల సభ జరిగినది. నామకలు తిరుమంగడు తాలూకా ల ప్రతినిధులు వచ్చిరి. "అస్సల్యతయను దురాచారమును పూర్వాయలు రద్దుపరచునెను. అటుల చేయుటలో ఆదిద్రావిడులకు తామేమో మహాపకారము చేయుచున్నామను గర్వమును పూర్వాయలు చెందగూడదు. అది తమహక్కుని ఆదిద్రావిడులకు లభింపచున్నారు. ఈ దేశీయనందలి జనసంఖ్యలో 5 వ వంతుగా వారున్నారు. నాగరక ప్రపంచమువారందఱును మనలను పరిక్షించుచున్నారు. ఇట్టియడ మనము పరిహాసపాత్రలము కాగూడదని" సుబ్బారావుగారు నుడిచిరి. (ఆ. ప్రె.)

గవ్వరు దంపతులకు విందు

దేవలపుమెంటు మంత్రి చేసెను

ఉదకమండలము, జూలై 7:—దివాన్ బహదూర్ టి. యన్. శింజ్జాంపిల్ల దేవలపుమెంటు మంత్రిగారు యీసాయంకాలమున గవ్వరుగారికిని కౌన్ టెను గోస్పెనుగారికిని అసెంబ్లీ గదులలో విందునచ్చిరి. కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులును వారిసోదరులు, ఇతర ఉన్నత ప్రభుత్వోన్యాయులును యింకా అచ్చటనున్న అధికారవేరులలో ప్రముఖులును కలిసి మొత్తము 200 మంది అతిథులు వచ్చిరి. సరిగా సమయమునకు మిలిచి కార్యదర్శి లెఫ్ టెనెంటు కర్నలుబాల్ ఘోషతో కలిసి గవర్నరును వైకొంటుగోస్పెనును వచ్చిరి. భోజనానంతరము పాట్లము జరిగినవిమ్మల అతిథులు మోటారులలో ప్రభుత్వమండలికము నకు పోయిరి. గవర్నరుగారి ప్యాండును వాయింపుడెను. (ఆ. ప్రె.)

బి. యన్. అరండేలుగారు

సిద్ధా, జూలై 7:—ఆధునిక విద్యావిధానమును తెలిసికొనుటకు బి. యన్. అరండేలుగారు యిందూరు సంస్థానముచే పంపబడినట్లు తెలియుచున్నది. అరండేలుగారు భార్యతో సహా హిందూదేశమును విడిచి వెళ్లిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

అహమదాబాదు మ్యునిసిపాలిటీ

జిల్లాజడ్జి యింజ క్షను ఉత్తరువు

అహమదాబాదు కంటోను మెంటువారు నీటిపన్నును చెల్లించుటకు వారికి నీటిపన్నుని నిలిపివేసెదమని మ్యునిసిపాలిటీవారు సైనికోర్టుగలకు నోటీసు యియ్యగా పన్ను చాల హెచ్చుగానున్నదిగాన వివాదపరిష్కార మనువరకును యింజక్షను యియ్యవలెనని. సైనికోర్టుగలు జడ్జికోర్టులో విజేషను వెట్టిరి. తగవు తీరువరకును నీటిని నిలుపుచేయుగూడదని జడ్జి మ్యునిసిపలువారికి యింజక్షను ఉత్తరువును పంపెను (ఆ. ప్రె.)

ఇండియామంత్రి పిటిషను

అహమదాబాదు కంటోను మెంటువారు మ్యునిసిపాలిటీ వారి కియ్యవలసిన నీటిపన్ను న్యాయముగా 18 వేలు మాత్రమే గాని 40 వేలు కాదుగాన నీ దావాఫలితము తేలువరకును వారు నీటిని నిలిపివేయుగూడదని ఉత్తరువియ్యవలెనని కోరుచు ఇండియామంత్రి జిల్లాజడ్జి కోర్టులో దావాచేసెను. జడ్జి అటుల ఉత్తరువిచ్చెను. ఆ దావావిచారణ నేడే (9 వ తేదీ) జరుగదు.

మ్యునిసిపలు హాల్ లో కాంగ్రెసు సంఘసభ

భారత కాంగ్రెసు సంఘసభను మ్యునిసిపలు హాల్ లో జరుపుట కనుమరింపుట ఆక్రమము. వారి గౌరవాధ్యము విందుచేసి వారిని మ్యునిసిపాలిటీవారిపేరట నాహ్మనించుటగూడ అనుచితము అని ముగ్గురు మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యులు అన్యక్షుడగు వల్లభాయి పటేలు గారికి వ్రాసిన లేఖ తాత్రి జరిగిన మ్యునిసిపలు సంఘసభలో చర్చింపబడెను. తీర్ణముగ ప్రసంగములు జరిగినవి. ఆ ఉత్తరమును కట్టలోకట్టుట కేకగ్రహణగా తీర్మానింపబడెను. హాలునిమ్మలలోను విందు చేయుట గోను అన్యక్షుడు చేసినపని ప్రశంసనీయుమను సవరణగూడ నామోదించియే యందురుగాని అందువలన ప్రతిపక్షులకు కష్టముగా నుండునని విరోధములు పెరుగకుండుటకే మానివేసిరి. హాలు నిమ్మలవలనను విందు చేయుటవలనను మ్యునిసిపాలిటీ వారి గౌరవము మరింత అతిశయింపగలదని పటేలుగారు నుడిచిరి. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి కార్పొరేషను

మిగ్గులవక్త కల్లుదుకాణములు

బొంబాయిలో మిల్లుల సమీపమున కల్లుసారాదుకాణముల నుంచగూడవని బొంబాయి కార్పొరేషనులో నొక తీర్మానము నుపపాదించెదనని జమునాదాసు మెనూతాగాను తెలియజేసిరిగాని సాంకేతికములకు నాక్షేపాలు ముందు పరిష్కరింపబడవలెనుగాన సంతకము నీ తీర్మానము చర్చకు రాదు. (ఆ. ప్రె.)

పతితులైన స్త్రీలకు శరణాలయము

బెంగాలు గవర్నరుని మీదుకోలు

కలకత్తా, జూలై 7:—వ్యభిచార సంహారణ చట్టము క్రింద పతితులైన స్త్రీలును బాలికలును రక్షింపబడవలెమిట్లు వారు నివసించుట కొక శరణాలయమును స్థాపించుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు డాల్ హౌసీయోస్ ట్రీట్యూలువద్ద నేడు కలకత్తా విజలెస్స అసోసియేషన్ వారి యేర్పాటుక్రింద ఒక బహిరంగసభ జరిగెను. సుమారు లక్షరూపాయలు కావలసియున్న ఆసంస్థకు నిధులను సమకూర్చవలసినదని అధ్యక్షత విహించిన గవర్నరు వేడుకొనెను. (ఆ. ప్రె.)

సర్ గ్రీమ్పుడ్డు మియర్సు

అల్లాబాదు, జూలై 8:— "పయిసీరు" యిచ్చిన రహస్యపుస్తకాలచే, విద్యుచ్ఛక్తి వికీర్ణ సర్ గ్రీమ్పుడ్డు మియర్సు గారికి చాలగుణము కలిగించినది. అట్టోబరు నెలలోను వారు పూర్తిగా పయిమై హిందూదేశమునకు రావచ్చును. (ఆ. ప్రె.) రాలిన్ సను ప్రభువు కొద్దోరజాలు పెలుపుమీద విలీన ప్పుడు సర్ విలియం బర్నెట్టుగారు ప్రధానసేనా నాయకుడుగా పనిచేయుదురని "పయిసీరు" పత్రికకు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

క్రానికలు మాననప్రభు దావా

ముద్దాయిలతరపు సాక్ష్యవిచారణ
పెయింటరుగారు బెడరించిరా?

జంబయి, జూలై 8:—క్రానికలు కేసులో, న్యాయ మూర్తి కంపుగారియొద్దను నీ దినమున క్రాసుపరీక్ష జరిగెను. కబ్బూరుగారు, సెషన్సుకోర్టులో నొసగిన సాక్ష్యమును గురించియు మార్పుటను గారితో జరిగిన సంభాషణనుగురించియు వివరముగ వెలిపెను. సాక్షిని ఖయిదునకు పంపు విషయము మార్పుటనుగారు ఏమియు నుడువలేదని కరకాగారు జెప్పిన యొడల నది తప్పనియు, కమిషను యొడుట, ప్రాఫెసరు మాల్బిగారు తనకు తెలిసినదాని సంతకు జెప్పలేదనియు పేరు నుడిపిరి.

ప్ర.: పెయింటరుగారితో సంభాషించినది. సాధారణ విషయములగురించియే కదా?

సా.: అది మర్యాదగానా సంభాషణ జరిగెను.

ప్ర.: పెయింటరుగారు తత్సాముతో మనసు లిప్పి సంభాషించెను?

సా.: అతడు మర్యాదతో మాటలాడెనని జెప్పగలను.

ప్ర.: “నేను మీరక్షము కండ్లజూచుటకు నిశ్చయించుకొన్నాను” అనువాక్యము, తప్పకుండా బెడరించుట పలుకుబడెనని మీరెంచితిరా?

సా.: ఆవాక్యమున నాకు వేరొక అర్థము స్ఫురించును.

ప్ర.: ఆవాక్యము ఒక్కటియు, బెడరించు నర్థములో నుపయోగింపబడి యుండదు.

సా.: ఆవాక్యము నాకాయర్థమునే యొసగుచున్నది. నన్ను ఖయిదులో పెట్టెదనను విషయమేమియు నాతడప్పుడు నడుచుకొన్నను, నేను దానిని బెడరింపుననే భావించెడివాడను.

ప్ర.: “రక్తమకొరకు తృప్తి” అనుపదములు విలాసముకొరకు పయోగించి యుండవచ్చును.

సా.: అది కొందరికి విలాసమై యుండిన నుండవచ్చునుగాని నాకుమాత్ర మది చాలతీవ్రమగు విషయము. నేను ఇతరప్రదేశమున నుండుటచే ఈ వాక్యమును గురించి మా ప్రతికలో ప్రకటింపలేదు. తంతి వారై ఖయిదుల యొడుటనే రచింపబడెను. దానిని ‘క్రానికలు’ ప్రతికకు ఎవరిచ్చిరో నాకు తెలియదు. దానిని రచించుటలో మాకందఁకును సంబంధముకలదు. ఎవరు వ్రాసిరో ప్రత్యేకించి జెప్పజాలము. దోష మొనర్పిన కారణముచే నేయే యుద్వోగలను తొలగించవలెనని గౌరవీయవారిని మార్పులేదు గాన, నాపై దేబడిన కేసులో నేను దిద్దెన్ను పెట్టుకొనలేదు. ప్రభుత్వమువారి నచ్చుటనే యుండుటగాక, కేసుపరీక్షోధ కనుగుడ వారితో నియమించిరి. ఈ అధికారులు కృత్రిమ సాక్ష్యమును సృష్టించుచుండిరి. కోర్టువారినండి న్యాయముగలుగునని నేను నమ్మలేదు. సెషన్సుకోర్టులో మేము లీగలు ఆక్షేపణలను వేసిని తీసుకురా లేదు. భాసంతరికరణముల మాత్ర మాక్షేపించతిమి. నేను అప్పీలు జేయలేదు. సాక్ష్యమిచ్చుటను గురించి, హనుమంతరావు దేశాయిగా రెండుకు అభిప్రాయం మార్పుకున్నారో తెలియదు.

తిరిగి విచారించగా సాక్షి ఇట్లు నుడివెను:—జామీనునకును జడ్జి వ్రాసిన కోటుల ప్రతులకును దరఖాస్తుపెట్టగా కోర్టు వారు నిరాకరించిరి. కాల్పులుజరిగిన యువంతము తనకు తెలియునని నుడివి చాలనివరములను తెలిపెను. ఇవి, వెనుకటి సాక్ష్యమునే బలపరుచుచుండెను.

తుపాకులు ప్రేల్పుటకు పూర్వము శివలింగప్ప, ప్రజలను హెచ్చరింపలేదు. కాల్పులు ప్రారంభమగుటతోడనే ప్రజలు పరుగెత్త ప్రారంభించిరి. తనకెట్టియు తరవులును లేకపోవుటచే, డాక్టరు, తుపాకిగుండ్లచే గాయపడినవారివెంటనే సహాయ మొనర్పజాలకపోయెను. గాయములు తగిలినవారిని జూచుటకు గాను నన్ను పోలీసువలసినదని శివలింగప్ప గారియనుమతిదగిలిని. మొదట అనుమతి నొసగెను గాని తిరిగి వెంటనే రద్దుజేసెను. నేనచ్చుటకు జనినచో నాపై తుపాకుల ప్రేల్పుడనని శివలింగప్ప బెడరించెను.

సాక్షిని క్రాసుపరీక్ష జేయగా నిట్లు నుడివెను. దొంగరి పోర్టులను దీసికొను ఇంగ్లీషు కల్లుబుసందు జడ్జి సభ్యుడగుటచే జడ్జిని అన్యాయపరుడగు జడ్జి యనిపించిరిని.

మరియొక సాక్షి

తరువాత వెంకటేశ్ డి. తివారిగారు విచారించబడిరి. ఈతడును వెనుకటి సాక్షి తెలిపినవిషయమునే బలపరిచెను. తరువాత గోపాలరావు దేశముఖుగారు సాక్ష్యము నొసగుచు సారాయి నుకాణమునకు ఎదుట 20 మంది గుంపునుమాత్రమే తానుజూచితిని నేను వారెందెమని పనిని జేయుచున్నట్లు కాన్పించలేదు. సభ ముగిసినతరువాత గుంపుల వైపునకు వెళ్లి జూడగా అచ్చుల అల్లరులజరుగు నూచనలేమియు గవ్వడలేదు.

సాక్షిని కంపుగారు క్రాసుపరీక్ష చేయుచుండగా కోర్టువారు లేచిరి. (అ|| ప్రె.)

వైకంఠశ్యామము

300 రూపాయల వెలగల బియ్యమును సమకూర్చుట

ఇ. వి. రామస్వామినాయకరుగారు 6 వ తేదీని వైకంఠవచ్చి కొంతమంది పెద్దవ ర్తకులతో మాటలాడగా వారు ఆ శ్రమమునకు 300 రూపాయలకిమ్మడుగల బియ్యమునిచ్చిరి. ఆ యనపైని తేబడిన కేసువిచారణ నిన్న జరుగలేదు. 16 వ తేదీకినా యిదావేయడెను మేజిస్ట్రేటుకు జబ్బుగానుండుటచే నతడు నిన్న కోర్టుకు రాలేదు.

కే. పి. కేశవమీనను గారి సోదరుడు చిన్న నమీననుగారు చనిపోయినవారై ఆదివారమునాడు వైకంఠ శత్యాగ్రహశ్రమ మువారికి తెలిసినది. ఆనాడు వారు సంతాపమును వెల్లడించి ప్రార్థనలుచేసిరి. చిన్న నమీననుగారు దీక్షతో కాంగ్రెసుపని చేయుచుండిరి.

పూర్వార్థుల దురహంకారము

నిన్న తేయ్యలు కృష్ణపిల్ల, కుమారనుగారు గాంధీటోపీల తో పశ్చిమవీధిలో పూర్వార్థుల అడ్డుదడివద్దకురగా యిద్దరు యువకులు వారిని నెట్టి వేసి అడ్డు నిలచిరి. అంతట కొంతకాలవర ము కలిగినది. వారిద్దరును గూడ స్వంతపనులమీద వెళ్లు పండిరి. ఒకరు పోస్టుక్లకును ఒకరు బజారుకును వెళ్లవలసి గయలుభేరితిమని వారు చెప్పినను గూడ గాంధీటోపీలవారి నాదారిని పోనీయమని ఆయనకులు మొరకు పట్టుపట్టిరి. అంతలో పూర్వార్థులనాయకు లనటికి పరుగిడివచ్చిరి. మీరు సత్యాగ్రహీలుగాన స్వంతపనిమీద వెళ్లుమన్నామను వంకచెప్పి పోలీసువారి దడివద్దకు వెళ్లినరే మోనని నిరోధించితిమని చెప్పిరి. చిరవకు నాయకు సత్యాగ్రహీ వెళ్లవచ్చునని గోవింద పిళ్లగారి నుమతించెను గాని ఎజవా సత్యాగ్రహీ వెళ్లగూడదనెను. కాని ఆలోగా ఆశ్రమమునకు రావలెనని ఉత్తరువు వచ్చినందున వారిద్దరును ఆశ్రమమునకు వెళ్లిపోయిరి. ఎజవా సత్యాగ్రహీయకు కుమారనుగారు నొక్కరినే నిరోధించిరి గాని తప్పిన ఎజవాల చెవ్వరికిని నిరోధింపనేలేదు.

ఎజవాలినిదా కేసు

నీవు కాంగ్రెసువారికి విరోధివికావా అని అడిగి కుల శఘరమంగళమువద్ద యిద్దరు ఎజవాల రిక్తలేదీ తన్ను వెంప కా య లు కొట్టి రని పత్రము లను వ్రాయుటయే వృత్తిగాగల పరమేశ్వరప్పిళ్ల అనునతడు కేసుచేసెను.

రాట్టముల నూకడిగొనరు

పోలీసు నూపర్నెంటు కుమారప్పిళ్లగారు కొట్ట మాను నుండి వైకంఠవచ్చి నిన్న సాయం కాలము ఆశ్రమమునకువెళ్లి రామస్వామినాయకరుగారితో మాటలాడిరి. దారిపోవువారి కభ్యంతరము కలుగకుండ విశికిగా రాట్టయులపై నూలువడ కిరనో నేటినుండి పోలీసువారు రాట్టయులను లాగుకొనరని నూపర్నెంటు నాయకరుగారి కెరిగించెను. దారికడ్డుకొనిం పడుడ ఏర్పాటుచేసెననని నాయకరుగారు లేచిరి. (అ|| ప్రె.)

కరాచి జూలై 8:— బందరు అబ్బాసునుండి ఉదయం 6-30 నిమిషములకు బయలుదేరి అమెరికను వైమాని కులు 10-15 నిమిషములకు బుష్కెను చేరిరి. (అ|| ప్రె.)

శ్రీవేంకటేశ్వర ఆయు ర్వేదకలాశాల,

బెజవాడ

ఈశాల 4 లేది మారనవిద్యార్థులకు ప్రవేశపరీక్ష జరిగినది. ఇంకను కొందరు విద్యార్థులు చాలమారమునంది రా నలసియుండుటచే వారినిమిల్లం తిరిగి ఈశాల 14 న లేదనకు అవకాశమిచ్చినాము గాన మాకలాశాలలో చేరవలచినవిద్యార్థు లందరు జూలై 14 లేదిలోగా రావచ్చును కొరువారికి. వర ఖాస్తుభారములు కలాశాలాని గములు సుంపబడును. సం స్కృతివిద్యార్థులకు రీ కి భోజనవసతి యేర్పాటు చేయబడును.

నోరి రామశాస్త్రి,

కలాశాలాధ్యక్షులు, బెజవాడ.

ది మద్రాసు ఆయు ర్వే ది క్ ఫార్మ సి, లిమిటెడ్.

ఆంధ్ర బ్రాంచి, రాజమండ్రి

మేము మా కాశాలయల ప్రాత్యాహముపై మాబ్రాంచిని రాజమండ్రి మెయికోరోడ్డులో ఏర్పాటుచేసియున్నాము. మా వైద్యశాలయందు రోయారగు బోషధములన్నియు మా క్యాటలాగు ధరప్రకారము విక్రయించబడును. ఆంధ్రులందరును మా ఉన్న మమునకు తగుప్రాత్యాహ మొసగుదురనునమ్మకము మాకుగలదు.

ఆశ్చర్యము ! వెల స్వల్పము !! ఫల వృద్ధికము !!

భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి

మా బోషధములవల్ల గణములేనిచో సొమ్ము వాప సివ్వబడును. మా బోషధములు ఉపయోగించువారికి, యికను వైద్యులతో అవసర యుండును. కోగులకు, వికోగులకు చాలా మంచికలు మిచ్చును.

అమృత పాన సుగంధ చూరము:—

దీనిని టీ కాఫీ వలె వాడవలెను. ఈ వ్యాధిక కారణమునకు గలుగు యొడవడిమిని, కిగ్గించి కాంతిపరచి, చలువగు గలుగజేయు, అమృతచూరంతి, ఇది మూత్ర వ్యాధులు, ఉష్ణవాయువులు మొదలగు వాటిని తప్పక క్షయింపుటయే గాక రక్తమును శుభ్రపరచి, ఆకలిని పెంపించును, ఇతర పానములవలె దోహదగ్యమును చేడువునది కాదు. 10 కులములు గల దట్టి 1-కి ధర 0.10-0. పోర్టు ఖర్చు నేను. 8 కప్పలకువచ్చు పొట్టును 1-4 అన్నా 1.

- 1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రియల్ కంపెని లిమిటెడ్ నెం 10 యెస్ వైనేసు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగయ్య నాయుడు అందుబాది బదర్న నెం. 18 బందరుతిధి మద్రాసు, 3. ప్రెసిడెన్సీ షేర్స్, 678, వై.కావ్ ను కోడ్డు, తిక్కలీక్కిణి, మద్రాసు, 4. సి. వెంకయ్యశెట్టి అడు, తిక్కలీ. ఇనుముపెట్టె వ్యాపారం, 58, బ్రాడ్వే మరయు నె. 10. రెడ్డి గారున్న వీధి మద్రాసు, 5. ఆర్. పార్థసారథి శెట్టి, గాబబాద పోస్టాఫీసుయొడకు, వైదావేట, మద్రాసు.

గోరియో లిమిటెడ్

మలేరియా జ్వరము వానయొక్క కఠినదుర్గణములను గురించి విచారపడ నవసరము లేకుండుటకై

ఇ న్ న యె లి యను డివ్యావధమును సేపించు

ఈ శుప్రసిద్ధమైన మలేరియా నివారిణి ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డగు కఠినించి మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును. మలేరియా జ్వరమునకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠ మైనదని జేరుపొందిరి. మలేరి గూరని గుక ఆకుక పరచుటకు ప్రతినిము సద యము, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రసంకున 15 దినములు సేపించినచాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపము గనున్న ఇసనాఫేలిని అనగా ఇసనాఫేలి నాలు ఉపయోగించును.

(2) ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు పోల్ ఏషియా,

Gorio Ltd, Post Box 159, Fort Bombay.

పంజాబులో కద్దరు ప్రచారము

భాద్రపదమాసము

మేము, (మగనలూలుగాంధీగారు) యితరులు కష్టపడిరి. ఇది అమృతసరమునకు వచ్చి మనగల కద్దరు నిర్మాణానామ. శ్రీలంకాదియొద్దనుగలదు. శీలమునకునుండి మట్టుప్రక్కల 2 మైళ్ల వరకు వ్యాపించునట్టి ఉపనదులు 5 గలవు. లాలాపరకురాము గారు అగ్రామమునందుండి చుట్టుప్రక్కల అన్ని గ్రామములందు నూలువడకించుట సేయించుట జరుపుచున్నారు. అగ్రామమున కు పడవలపై రాకపోకలు జరుగుచున్నవి. కుషభగ్రామమునందు ప్రతియింటను రాట్నములు తిరుగుచుండును. తగినంతమంది శేతగాంధీ గలరు. ఈ గ్రామ మామిడియు గొప్పవర్తక స్థానము. నూలువ్యాపారముజేయు వర్తకులు పెక్కుద్రుగలరు. అష్టనిస్థానము, బెలూచీ స్థానమునుండి వచ్చి బోవుచుండు వర్తకులు తమమార్గముధ్యముగనున్న యాగ్రామమునుండి పూర్వ మనేక మూలలతో లక్షలవిలువగల కద్దరు ఒంటెలపై వేసికొనిపోవుచుండిరి. కత్తి కద్దరు దొరకనను అవర్తకులు చవుకగ నున్నను దానిని కొనెడివారుగాదు. ఇప్పుడు వారు గాంధీకా ధీయని పేరిడిన యాతెలిసూలు ఖద్దరువలె నదియెక్కవరోజు లు మన్ననని వారికి తెలియును. నమ్మకమైన కద్దరు దొరకిని యొ మిలుబుట్టిన కత్తికద్దరు కొనరు. అప్పుడు దేశములు కొం డరు 'గాంధీభాద్రపద'కాలెనని కొంచుండగా మేముజూచితిమి. అగ్రామములలో మిల్లగద్దరుకన్న చేతిసూలు కద్దరు చవుకగా నుండును. ఏకుట యభివృద్ధియగునని నేతలూరి తగ్గి యింకను చవుకగ దొరకగలదు.

వెదకదురువలన నష్టము

చేరువనున్న మహాపూరు, జిరాటు గ్రామములలో యె క్కువరాట్నములు పనిలోనున్నవని విని మేము మహాపూరు బోవుటకు నిశ్చయించితిమి. కాని అచ్చట స్థానవాధియుండు టచే గ్రామస్థులు ఊరుబయట పాకలుచేసికొని నివశించుచు వ్నారు. రాట్నములు తిరుగుటలేదని దెలియ వచ్చుటచే ప్రయాణమాపుకొంటిమి. కానియింతలో ఎరియొకవార్త రాట్నము లు తిరుగుచున్నవని దెల్పుటచే నరుదాడువయమున బయలు దేరితిమి. మహాపూరు ప్రాంతములకు బోవుసరికి కొన్ని పాక లు నిర్మింపబడ్డ కొన్ని నిర్మింపబడుచున్నవి గానవచ్చెను. ఇం కను చేరువకు సమాపించుసరికి ప్రతిపాకముందర ఒకటిరెండు, కొన్నింట్లలో మూడుచొప్పున రాట్నములు తిరుగుచున్నట్లు గాంచితిమి. మేము 15,20 మందివద్ద రాట్నములు, నూలుర కము, ఏకులు తీయుచున్నవడి యన్నియు పరిశీలించితిమి. ఏకు లుబాగుగా ఏకబడిన ప్రతినుండి తయారుచేసినవిగావు. ప్రతి గూడ మంచిదికాదు. వారు గంటకు 350నుండి 450 గజములవ డిగా త్రిప్పుచున్నారు. ఒక రాట్నములోని కముకు గూడ సరి యుపసానమున లేదు. ఆపలుచని ఏకులనుండి వంకరకదుల తోనే స్త్రీలు అందరకన్న సన్ననివారము తీయుచున్నారు. పంజాబురాట్నములో కదుగును నిలుపు మామ్యలు (చెవులు) 7 లేక 8 అంగుళముల దూరమున్నవి. అనగా వెదకదురు కావ లేను. కదురు ఎంతపెద్దదైనదాని లోవంకనవరించుకొనుట అం తకష్టమగును.

“గాంధీమనుష్యులు”

వడకుమన్నవారందరు రాట్నము యెదుట చిన్న నత్తెనకీటలపై కూర్చొనెదరు. ఒకరు గ్రామమునవేలి దెబ్బకు గడ్డకట్టుకొనిగూడ నడకుచుండెను. మరి యొక స్త్రీ వడకుమ మామూలుగా తన భర్త కిక్కిరనలు బాకు కొనుచుండెను. వారికి మంచి ప్రతినిచ్చి ఏకుట నేర్పినచో నది యొక వర్తకవాదముగ గ్రహించి ప్రశస్తమైన యేకులను తయారుచేసినవరు. రాట్నములపని పరిశీలించబోవు ప్రచారకులను పిలిచి “గాంధీమనుష్యులు”ని పిలుచురు. వారిని గాంధీగారి యొగక్షేమముడిగి తమ నమస్కారములను గాంధీగారికి దెలుప మని గొరుచుండురు. తరుచుగా నీప్రాంతములవారికి ఏకుట నేర్పుచున్నారు. అట్లు ఏకుట నేర్చుకొనువారు ప్రచారకులకు ఆశీర్వాదము లొసగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. స్వల్పమైనను ఉపయోగకరమగు నీ సహాయమును వారెంతయు మెచ్చుకొనుచుం డురు. ప్రజలకు తరచు ఆవశ్యకములగు కార్యములందు నాయకులు శ్రద్ధ వైకొనుచున్నారను విశ్వాసము వారికి గలగుచున్నది. మహాపూరునుండు 900 యిండ్లుగలవు. 2000 రాట్నములు గలవు. కాని ప్రతిలేకుండుటచేతను, ఏకుట యిబ్బంది వలనను అన్ని రాట్నములు తిరుగుటలేదు. వడకుమన్నవారు

నియమముగ కద్దరు ధరించుటలేదు. కొందరు ముస్లిములవలె నుండిరి. కద్దరేల ధరింపలేదని యడుగ, మంచిప్రతి దొరకనం దున తగినంత సన్ననినూలు, వస్త్రములు తయారు చేసికొనబాల కున్నామని జెప్పిరి.

పోటీ, బహుమతులు

నాడువయమే మేము కుషభ తిరిగివచ్చితిమి. మధ్యాహ్నము 'చాపు' (వడుకుటయందు పోటీవేరీక్ష) జూచుటకుమమ్ము బిలిచి 300 మంది స్త్రీలు స్వంతరాట్నములు తెచ్చుకొని అటకు వచ్చిరి. 'చాపు' లు జరుపుట పంజాబులో చాలకాలమునుండి గల యాచారము. అచ్చట స్త్రీలందరకు నూలువడకుటయందు పోటీ జరుగును. గెల్చినవారికి బహుమతులును వచ్చినవారందరికి మి తాయి పంచుటయు చివరకు జరుగును. వారిలో కద్దరు కట్టు కొన్నవారు చాలమందిలేరు. కాని చాలమంది తమకు కావలసిన నూలు సన్నముగా వడకుకొనుటకు తగినమంచిప్రతి దొరకినచో కద్దరుసేయించుకొని కట్టుటకు యిష్టముగలవారే. అచ్చట కాం గ్రసు సంఘకార్యరర్థి భార్య ఏకుట నేర్చుకొని యిప్పుడు యిత రలకు నేర్పుచున్నది. 20 మందికి నేర్పినది. వారందరక్కడకు వచ్చియుండిరి. వారు చేసిన ఏకులను జూసిరి.

సాయంకాల మొకసభ జరిగెను. సుమారు 300 మంది పురుషులతో ఉపవాసము లను శ్రద్ధగ వినిరి. కత్తికద్దరు వ్యాపారముజేయుచున్న ఒకవర్తకుడు యికముందునుండి వంచితద్ద రు వ్యాపారమే జేయుదునని సభలో ప్రమాణముచేశెను.

ఉన్ని నడుగుట

కషభనుండి లాలాకిషనచందుగారున్న దరియాకాను బోతిమి. చుట్టుప్రక్కల కొన్ని గ్రామములలో ఎక్కువగా వడు కుచున్నారు. మధ్యాహ్నము 4 మైళ్లదూరము వనున్న జంకొలా గ్రామముబోయి కొన్ని ఇంట్లు జూచితిమి. అచ్చట నూలు ఉన్న గూడ వడుకుచున్నారు. ఒక యింటివద్ద కొంత సమాచారము తెలిసికొనుటకు మేము నిలిచితిమి. నూలువడుకుచున్న యితరు స్త్రీలలో ఒకామె తానువడకిన నూలు తెచ్చిబావుటకై లోనికి బోయెను. ఇంతలో లోపలినుండి వేరొకామెవచ్చి ఆ రాట్నము త్రిప్పుమొదలిడెను. ఇంటందరిలో నెవరో ఒకరిద్ద రు పగలు కొన్ని గంటలు ఒకటిరెండు రాట్నములపై నూలుతీ యుచుండుట యాప్రాంతములలో నొకయాచారమై యున్నది.

ఉపసంహరము

పంజాబులో యెక్కువకద్దరు తయారుకాగలదు. కాని అందరూ వినియోగింపబడబాలకున్నది పట్నములలో కడి రుదాడుక అతిస్వల్పము. లాహోరు అమృతసరములలో కద్దరు అంగడులలో యెక్కువ వ్యాపారములేదు. కాని లాహోరులో భక్తిజ్ఞానతత్పరయై యున్న ఒకపూర్వమువాసిని నివాసమున తపోవసునుండు జరుగుచున్నవని ప్రశంసార్హము. అవిడనామ ముచే బాలోబాయి. చాలచోట్ల స్త్రీలమేను మెచ్చుకొం దురు. ఆమెగృహమునకు స్త్రీలనే రానిచ్చును. వచ్చువారందరు కద్దరు ధరింపవలసి యున్నది. ఆమె దగ్గరకు వచ్చువా రెల్లరు ఒకచేతిసూలుబుడతను తెచ్చియవలెను. అట్లు నూలురూపముగ గాని భనరూపమునగాని వచ్చురా బడియంతయు స్థాని క కాంగ్రెసుసంఘమునకు ప్రతివేల 18 వ తేదీన గ్రాంధీజె యిలుదినమున ప్రస్తుతుండును. ఈవిశాళము మొత్తమువైన రూ 1400, 300 పానులుచూలు చేరినది. ఇదిగాక కొంతసూలు విక్రయించుడి అధనముతో సత్కాంగ్రహముజేసి ఖయిదున బడిన వారి సంసారపోషణార్థము వినియోగించబడినది. ఎల్ల రురాట్నము త్రిప్పుచు కద్దరుధరించినచో భారతస్త్రీల రక్షణజరుగగలదని దేబీ బాలోబాయి పూర్తిగా విశ్వసించుచున్నది.

మగనలూలు గాంధీ,

సబర్కత్తి.

కస్తూరిమాతలు

50 మూత్రల డిబ్బీ 1-కి రు, 10-10 0 ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళీనేతల కస్తూరి, మంచిగోళము, ఆదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచుకుంకుపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవిశైత్యము, శైత్యభాగము శైత్యజ్యోము చల్లగొము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము గైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ రాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండవలసినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలుగల గృహమునందుండవలసినవి. అమృతాంజనం డిబ్బీ, మదరాసు - బొంబాయి.

మదరాసు డైరెక్టరీ

1924 అక్టోబరు 15న ఆల్బనకు

చెన్నపురిలోనున్న చక్రవర్తి కంపెనీవారిచే (జాబ్బరా న్సు 221) ప్రకటించబడిన యీ ఆల్బనకు డైరెక్టరీని కృతజ్ఞత తో నందుకొంటిమి. ఇది 128 వ సంవత్సరపంచాంగము. ఇది ఆంగ్లభాషయందు ప్రకటించబడిన మిక్కిలి పెద్దపుస్తకము. చాల అంశముల ఏరకాలికోట్ట గలదు. నస్యము మొదలు నవ రత్నముల వరకు సులబమృతము నెచ్చుటెచ్చట విక్రయకాపబ దునదియు నిం దామూలాగ్రముగా వివరింపబడెను. చెన్నపురి పట్టణ భట్టులు డెవ్విన్వైజు గల దొకటి దీనియొ డమర్చబడి నది. ఈ గ్రంథమున 8 భాగములు గలవు.

1 నాశావిషయములు, 2 ఆశ్శలభారత విషయములు, 3 చెన్నపురిరాజధాని విషయములు, 4 చెన్ననగరవిషయము లు, 5 వాణిజ్యపారిశ్రామిక విషయములు, 6 మండలములవిష యములు, 7 చెన్నపురిలోని నవీయమన్న వారివిషయములు, 8 విషయముల పుటల వివరణ పట్టిక దీనివల (8) రూపాయలు మాత్రమే

మొత్తము 1800 పేజీలు గలవు. 1924 సంవత్సరమునకు పంచాంగ మిందాంగమున కలదు. నగరమారకపు మానములు పానులకు రూపాయలను రూపాయలకు పానులకు తెలుపు మా నములు వడ్డీజంత్రి జీతములు కూలిరెక్కలను కట్టినజడ్డీ, విదే శపు మారకము, తూనికరాట్న కొలపాత్రలు, లంకాశక్తి బట్టు లు, యిండియా దేశమున ప్రభుత్వ కార్యాలయముల వివరము లు కాననసంఘముల సభ్యుల వివరములు టిపాకచేరీలు, యనుప దారులు వారాప్రతికలు, మున్నగు వివరములు, యిండియాలో కట్టులు, చెన్నపురి దొరతనము వివరములు, బైలియచ్చక్ర ప్రవసంఘములు, విశ్వవిద్యాలయము, హైకోర్టు స్టేడరు పిఠపరీక్ష చారిత్రకభవనములు, ప్రేమాసనీ, 1921 జనాభా పట్టణముల గ్రామములపట్టిక, వేటవిర్మానులు జమీందారు లపట్టిక చెన్ననగర చరిత్ర, నీరుపట్టిక, మోటారుబండ్లు, వైద్య కాలలు, నాటకసంఘములు, పొన్నబాళ్ళుదాడులపట్టిక, కాన్స్ లేషను, పోర్టుట్రస్టు, భీమాకంపెనీలు, స్టీముకంపెనీలు, బా యింటు ప్లాకుకంపెనీలు, లేయాకు కాఫీతోటలు, స్టాక్స్ లి పట్టిక, వర్తకసంఘములపట్టిక, ప్రముఖులగు పురుషుల సంగ్రహ వృత్తాంతములు చెన్నపురిలోను మండలములలోను కాపురమున్న పాశ్చాత్యులు భారతీయులు నగుప్రముఖుల పట్టిక ఇండెక్సు మున్నగువిషయ ము తెన్నియో దీనియందు గలవు. వలయువారు “చక్రవర్తికం పెనీ పోస్టుబాన్సు 221 మదరాసు” అనిప్రాయశలెను. ఇందు కొన్ని పారబాలులూడ గలవు. అహమదాబాదు ప్రతికలలో యంగుయిండియా ప్రతికపేరు లేదు. చెన్నపురి ప్రతికలలో ఆంగ్లప్రతిక ప్రతిదినము ప్రకటించబడు ననుటకు బదులు ప్రతి మంగళవారము నని యున్నది. ఇట్టి పారబాలులకు వీరు సవరించుకొందురు గాక.

శస్త్రసంబంధములేని చికిత్స

మద్రాసు, తేనాంపేటలో నుండి ది.చా. బహదూరు సి. కృష్ణస్వామి గారు, రిటైరుసేన్సిక్రు +ంకు సెషన్సుజడ్జి గారివద్దనుండి.

మ-రా-రా-శ్రీ మండిత స్వామి ఎస్. శ్రీని వాసఅయ్యంగారు వారికి 72, ఆర్మీమెంట్ విధి మద్రాసు.

ఆర్యమహాశయా

శరీరమునందు అతిమౌఖ్యభాగములలో కలిగిన త్రివ్రమైనవాపు, హానికలమైన కుటుపు, శుభ్రమ మోస్తరుల వ్యాధులను బెషధ సమోగము చేకనే తా బాగుచేయుటను నేను చూచుటకు అవకాశ మొసగినందుకు మీకు వందనముచేయు చున్నాను. మూలముగా అపాయకమైన శస్త్ర చికిత్సచే కుహర్చబడు వ్యాధులు గలవారు అపాయములేని మూచికిత్సపద్ధతినే తమకు సంతోషముతో అ గీకరింతురని నేను నిస్సందేహముగా చెప్పగలను.

చిత్తగించవలెను, సి. కృష్ణస్వామిగారు తేనాంపేట 13-8-24.

వారిసలహా కట్టుము రు.15 (ప్రకటన)

ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల కొకమనవి

మన చెన్నరాజధానియందు దీప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల శేషురవి యిప్పటికి పదిసంవత్సరములు గడచినను సమాధిమి మాడు వందలయేబదియందొ మూత్రమే పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బరిశ్రాబిరుదాంకితులను నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుయంద నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యిట్లు సంఖ్యాపరమే గడిచేరుటకు గారణ మిట్లాహించెదము. ఈపరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది. సమాధిమి మాడు వందలయేబదియందొ మూత్రమే పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బరిశ్రాబిరుదాంకితులను నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుయంద నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యిట్లు సంఖ్యాపరమే గడిచేరుటకు గారణ మిట్లాహించెదము.

ఈరాజధానియందు కళాశాలలుగాని ఉన్నతపాఠశాలలు గాని రమారమి 300 మూడువందల యెన్నడు కనబడుచున్నది. విద్యాప్రభృతి ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది. సమాధిమి మాడు వందలయేబదియందొ మూత్రమే పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బరిశ్రాబిరుదాంకితులను నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుయంద నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యిట్లు సంఖ్యాపరమే గడిచేరుటకు గారణ మిట్లాహించెదము.

మరియు నీప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల బదులు ప్రతివిద్యార్థికిని ప్రభుత్వమువారు విద్యార్థి వేతనము నొసంగిరేని ఏదేమిట ననేకు లీ పరిశ్రాబిరుదాంకితులను జరిపి విజయము లగుదురు. కాన సంస్కృతభాషయందు దేశభాషలను దినదినాభివృద్ధి నొందుచుండును.

అంతియగాక ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితులే స్కూలు ప్రాసలు మొదలగు పరిశ్రాబిరుదాంకితుల నిచ్చువారుగను తత్ఫలితము బరిశ్రాబిరుదాంకితులను నియమించబడిన పక్షమున నీ ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల ప్రోత్సాహకరములగు నుండునో దాని పరిమితి విద్యాభ్యాసములకు యోజకపడును.

విద్యాప్రభృతి ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితు లిందు నే గనుబడినవియు గనుబడునెంచినవియు నగు విషయముల నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారి కెరిగించి మన మున్నతస్థితికి రాదగు ప్రయత్నము చేయవలయున్నది.

కావున నీ వత్సరము (21-8-1924) ఆగస్టు 21 లేదా గురువారమునాడు చెన్నపూరిలో జరుగనున్న పట్టపరవాస సభకు మన మండలము వెళ్లవలయును. కావున మనమందఱ ముప్పాడు ప్రభుత్వాధికారుల దర్శించి వారికి మహాజరును వెట్టుట మన కోరిక లీడెను. కొకసాధనముని తోచుచున్నది. కాన నిదిగఱకే పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది. సమాధిమి మాడు వందలయేబదియందొ మూత్రమే పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది. ఇతరములగు విశ్వవిద్యాలయపు బరిశ్రాబిరుదాంకితులను నూరులకొలది విద్యార్థులు గడిచేరుయంద నీపరిశ్రాబిరుదాంకితుల యిట్లు సంఖ్యాపరమే గడిచేరుటకు గారణ మిట్లాహించెదము.

ప్రాచ్యపరిశ్రాబిరుదాంకితుల దాటితేరినవారందఱు నీ క్రిందివిషయములకు త్వరలో నాకొక కార్యమోద జవాబు వ్రాయు గోరెద.

మరియు నింక నెఱుంగనగు విషయముల నన్నిటిని బ్రతి కాముఖులగు బ్రకటింపఁ బండితో త్తములఁ బ్రార్థించుచున్నాడను.

1. పేరు
2. ఏ పరిశ్రాబిరుదాంకితులను గుర్తించుచున్నది ?
3. ఏ కలాశాలయందు జరిగినది ? ఎప్పుడు ? ఆకలాశాల ఏవత్సరము స్థాపితము.
4. ఏయందొగములొనర్చుచున్నది ?
5. నెలసరిజీత మెంత ?
6. ఉద్యోగము దొరక కూరనున్నది ఉద్యోగ మవసరము లేక యూరకున్నది ?

పట్టపరిశ్రాబిరుదాంకితులందు గృతార్థులైనవారు మాత్రమే కాక ప్రిలిమిరీ ప్యా లైనవారును, ప్రాసలు తిప్పినవారును గూడఁ దమ వృత్తాంతము ను త్తముద్వారా నాకు దెల్పదరని సమ్మతమున్నాను. మీన్నే హితులైన నీ సంగతులను జూడనియో వారికి గూడ నీ సంగతులను జెప్పి సమాధాన మిప్పించుగోరెద. మీన్నే హితులైన నీ పరిశ్రాబిరుదాంకితులందు గృతార్థులై దేశాంతరగతులుగాని లోకాంతరగతులుగాని యెవరో మీకుఁ దెలిసెంతవఱకు వారినివ రమునగూడఁ దెలుపగోరెదను.

విష్ణుభొట్ల శ్రీరామశాస్త్రి,
గాంధీ పేట, గుంటూరు.

తూర్పు కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

1924 సం॥ జూలై నెలకు "జనరల్ శాఖ" యొక్క ఆదాయవ్యయపట్టిక

జ మ లు	
ఈమాసాంశమునకు చిరానిలు	5-1-0
ఖర్చుశాఖనుండి	4005-2-9
సాదరుకాతా	8-11-0
జిల్లా కాంగ్రెసుసభ్యులందఱ	19-4-0
గ్రామకాంగ్రెసు సంఘములనుండి నాల్గవవంతుచందా	16-1-0
రకీదుపుస్తకముల అమ్మకము	0-3-0
బాకీలకాతా	2771-15-0
కృష్ణాజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకునుండి	2300-0-0
ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఖర్చుబోర్డునుండి మాడికొనుగోలు	
నిమిత్తం బుణము తీసికొన్నది	2000-0-0
రాటములకాతా	0-3-0
స్వరాజ్యదర్పణములు అమ్మకము	6-12-0
కాననసభలు-అమ్మకము	2-13-0
అనామతుకాతా	46-0-0
గాంధీపూజానిధివసూళ్లు	1245-1-3
కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమునుండి	
అడ్డము మెంట్లు	55-0-0
మోటారుఖర్చులకు విరాళము	25-0-0
మాదిఅమ్మకము	1711-4-6
నూలుఅమ్మకము	51-15-6
ఏకుల అమ్మకము	100-14-0
ఖర్చుడిపో శాఖలలాభము	6-11-2

మొత్తము 14378-1-0

గ ళ లు	
ఖర్చుశాఖకు	1417 2 9
సాదరు ఖర్చులు	7 9 6
అమ్మ ఖర్చులు	15 0 0
ఆఫీసుగమస్తాల వేతనములు	30 0 0
కాకినాడ కాంగ్రెసు వలంటీయరు దుస్తుల బాపతు ఆహ్వానసంఘమునుండి అడ్డము మెంట్లు	55 0 0
ప్రచారకులవేతనములు ఖర్చుశాఖనుండి	
అడ్డము మెంట్లు	212 8 0
మాడికొనుకాతా	1 14 0
బందరు రాటములసంఘము ఖర్చులు	1 9 9
ప్రత్తి విత్తులు	0 2 0
తపాలా అండ్ తంతిఖర్చులు	16 8 0
ఆఫీసు ప్రయాణపుఖర్చులు	1 7 6
బాకీలు	5856 11 8
కృష్ణాజిల్లా కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకుకు	812 0 0
ప్రచారపుఖర్చులు	14 15 0
కాననసభలు	0 4 0
దేశాధికారబృందము	150 0 0
అనామతు	2046 0 0
మోటారు ఖర్చులు	245 13 4
సామానులు (యేకులబట్టలు)	5 0 0
వారాపత్రికలు (యంగుయిండియాకోటు)	5 2 0
మాడికొనుగోలు	3144 7 8
నూలుకాతా	186 13 1
ఏకులకాతా	111 13 0

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జాతీయోపసంఘమువారి కాతా-పల్లెపాడు ఆశ్రమమునుండి తిరిగివచ్చి మరలఆశ్రమమునకుబోవు కొడాలి నెంకపే శ్వర్ణ అను పంచమవిద్యాధి ప్రయాణపు ఖర్చుల నిమిత్తం యిచ్చిన రొక్కము 2 0 0
ఈమాసాంశమునకు చిరాదాఖలా నిలువయున్న రొక్కము 33 3 9
మొత్తము 24378 1 0

అట్లూరి వీర రాఘవరాయ చౌదరి,
అధ్యక్షులు.

బహుమూత్ర వ్యాధికి అమోఘమైన ఔషధము

నేను ఆదిదావిను. మైసూరుకు చేరిన కోలారు బంగారుగనులలో కంట్లాక్టరుగా నున్నాను. అతిమూత్రవ్యాధిచే చాలా బాధపడుచుంటిని. ఒక సంవత్సరము క్రిందట స్వారకము తప్పి దిగువపడితిని. నేను ఆనేక ఆంగ్లవైద్యులవద్ద నుండి ఔషధములను సేవించియు గుణములేక పోయెను. మిక్కిలి కఠినపత్యము చేయుచుంటిని వాయున్నను పూర్తిగా మానివేసితిని. అట్లుండియు నాజబ్బు మిక్కిలి హీనస్థితికి వచ్చెను. నేను బ్రతుకుదునను ఆకకూడ లేకపోయెను. కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు జారిజాను, అర్మీనియన్ వీధిలో నెం 72 రు గృహమునందు వండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు చేయుచున్న అద్భుతచికిత్సలను గురించి వినినందున నేను వారివద్దకు 19-6-24 తేదిన వెళ్ళి ఈ అపాయకరమైన వ్యాధినుండి నన్ను రక్షించ వలెనని వాని ప్రార్థించితిని. వారి బౌదార్యమునకు అనేకవందనములు. తక్షణమే ఐశ్వర్యాపము చెంది తండ్రివలె రుక్మిణీప్రీతితో నాకు ఔషధము నిచ్చుటకు ప్రారంభించిరి. వారి చికిత్సలో 12 దినములుంటిని. కఠినపత్యములేదు. నేనువర్యున్నము మత్స్యములు మాంసము మొదలగువాటిని మామూలుగానే భోజనము చేయుచున్నాను. అనేక ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరిశోధించి అంకలో తీపుగాని లేక శ్వేతధాతువు (ఆల్బుమెన్) లేదనియు స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ మామూలు కంటె తక్కువగానే యున్నదని తెలిపిరి. నాకు దీర్ఘకాలముగా నున్న ఈవ్యాధి 12 దినములలో యింత అశ్చర్యముగా కుదురుట చూడ ఇంద్రజాలమువలె నున్నదని పండితులవారితో తెలిపితిని. గాని అది ఔషధముయొక్క మహిమయని వారు తెలిపిరి. పూర్వచార పరాయణుడైన పండితులవారు నేను ఒక బీద పంచముడుగానున్నను వారి దగ్గిరుకు వెళ్లి, వారి స్వహస్తమునుండియే ఔషధమును తీసుకొనుటకు నాకవకాశము నిచ్చిరి. వారివద్ద పూర్వచారపరాయణులగు శాస్త్రాణులు, జమిందారులు మొదలగు వారందరు చికిత్సకై వచ్చుచుండినను వారిందరిని ఎట్లు ఆదరించుచుండినో అదే ప్రకారము జాతి, సాంఘికస్థితి, ధనము మున్నగు వాటినిచూడక నన్ను కూడఆదరించుట మిక్కిలి ప్రశంసార్హమైన సంగతి.

భగవంతుడు వానికి వారి భార్యకు దీర్ఘాయువు, ఐశ్వర్యము, ఆరోగ్యము మొదలగు వాటిని నొసంగవలెనని సదా ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆర్. కృష్ణస్వామి
ఆండర్ సెక్ షు పోస్టు, కోలార్ గోల్డ్ ఫీల్డును,
ప్రస్తుతవిలాసము:— మైసూరుసంస్థానము.
నెం 116, బ్రాడ్వే, జార్జిటౌను, మద్రాసు.

వారి సలహాకట్నము రూ 15-0-0
(ప్రకటన) నెం 40.

కర్తవ్యాలహరి

వెల సీ॥ 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ ద్రావకము వలన చెవిపాటు, చెవినుండి చీము, కాయట, చెవిబిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5,5 బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు - బొంబాయి

పితృ పురము (బహులేఖరి)

శ్రీ సూర్యరాయపు స్తవభాండగారము

జూలై 6:—ఈపుస్తకభాండగారము శ్రీశ్రీదామెర పితృరామస్వామిదొరగారు మొదలగు మహానీయులచే 1917 సం॥న స్థాపితమై కొన్ని సంవత్సరములు చక్కగ బనిచేసినది. పిమ్మట రెండు మూడు సంవత్సరములు కారణాంతరములచే నిద్రాశయమందుకుంటు తటస్థించెను. ఇటీవల శ్రీశ్రీ దొరవారిని ప్రేమపూర్వకప్రార్థనామయిన నది మఱ నభ్యర్థించబడి శ్రీ వారిసాధమునందే నెలకొల్పబడి యిప్పుడు ప్రక్రమమున నడుప బడుచున్నది.

ది 1-4-24 తేదీన జరిగిన మహాభయం కార్యనిర్వాహకవర్గ మెన్నోబడెను. ది 2-4-24 తేదీన కార్యనిర్వాహక సంఘము గమనీశమై నియమాదికముల నేర్పరిచి. శ్రీల నుచితపాఠకులగఁ జేర్చుకొనుటను నాల గృహములకుఁ బుస్తకములు పంపుటకు నేర్పాటు చేయబడెను.

ది 5-4-24 తేదీన సంవత్సరాదిసాధనము 1-4-24 తేదీన శ్రీరామనవమిసాధనము బురగాకాలక్షేపములను, సంకీర్తనలును జయప్రదముగ జరిగినవి.

భాండగారమునకు శ్రీశ్రీ సర్ రఘుపతి శంకటరక్షి మునాయుడుగారు, శ్రీప్రాసాద్ రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారు, రాజమహేంద్రవరమునైన కె. ఎల్. ఎస్. సోమయాజులు గారు మున్నగువెద్దలు కొన్ని విలువైనపుస్తకములు ప్రసాదించినారు. ఈపుస్తకాలయమునకు సంబంధించి యొక యుచిత పత్రముందిరమును గలదు. దానికి శ్రీశ్రీపితృపురముచహారాజు వారు ప్రతీకల దయచేయుచున్నారు. శ్రీశ్రీ దామెర పితృరామస్వామిదొరగారు శ్రీశ్రీమఠ అలీషాకవిగారు శ్రీనాథమాని కనకయ్యగారు మున్నగువారును కొన్ని ప్రతీకల నిచ్చుచున్నారు. భాండగారమున ప్రస్తుతము 2000 పుస్తకములుకలవు. సభ్యులు సుమారు 100రు కలరు. శ్రీసభ్యులొరకు 10రు గలరు. భాండగారము భగవదనుగ్రహమున ముందుఅభివృద్ధి కాగలదు.

ఆంధ్ర భారతీ తీర్థము

ఈమధ్య విజయనగరము మహారాజావారి కళాశాలలో సాహిత్యోపాధ్యాయులును, ఆంధ్రభారతీ తీర్థమునకు అధ్యక్షులును అయిన కె.ఎల్.ఎల్. దాక్షరు బుగ్రా శేషగిరిరావు పంతులు ఎం.ఏ.పి. హెచ్.డి.డి హిస్ట్రీ ఎడిటర్, ఎం.ఎస్.ఎ గారు నూపురమునకు దయచేసి భాండగారము దర్శించిరి.

ది 25-6-24 తేదీన వారు “వాఙ్మయచరిత్ర” గూర్చి యుపన్యసించిరి. వాఙ్మయ మెట్లు జనించినదియు, మానవ జీవితమునకు, దోడ్పడి యెట్లు వృద్ధిపొందినదియు, గద్యపద్యము ప్రచురింపబడు నెట్లు గూఢముచాల్చుచున్నదియు, బ్రాహ్మణ్యము గ్రంథములనుండియు జీవితములనుండియు నంతములఁ తెలియజేయుచుఁ జక్కగ నుపన్యసించిరి.

ది 27-6-24 తేదీన “భారతవిమర్శనము” గూర్చి ప్రసంగించిరి. భారతము పౌరాణికముగను భాషాప్రసక్తిగాక నేతకాల పాత్రల ననుసరించి కాశ్రీయచారిత్రక మతాంతరముల మందలి పరిణామముల వారమును బరిచయము యెట్లొనరించుననుటకు బ్రస్తుతాంధ్రభారతమునకు వివిధప్రభులందు గల వ్యత్యాసము లెన్ను జెట్లు లెందులకు సంభవించినయో యిది యెట్లు గుర్తించుటయో సామాన్యముగగూడ తెలియునట్లు తేటతెల్లముగ నుపన్యసించిరి.

ది 23-6-24 తేదీన పంతులుగారు “భారతీ తీర్థము” గూర్చి గంభీరపద్యానుసంధు పరభాషలో విశ్లేషణపఱచుటచేతను ముఖ్యముగా ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము లేకపోవుట చేతను ఆంధ్రభాష నెనుకబడి విద్యార్థులకు యదార్థ భాషము కలుగకపోవుటయే గాక నిరుపయోగములైన మెత్త గ్రంథము లొక్కసారి శనిఃపఱపించుటచే దేహదార్ధ్యములను బుద్ధులును వినుర్యనాశక్తులును క్షీణించుచున్నవని యొ నట్టి శ్రమ యను కొఱుకనులేకుండ సర్వశాస్త్రములును మాతృభాషయందు నేర్చుకొని జాతీయ విద్యాలయాలలో సమగ్రపాఠ్యములయందు దాటితేటి లోకమునకు ఆ ప్రగతినికొనెనును భీకరము బ్రకటింపుటగాను ఆంధ్రులకందఱకు వీలగు విధమున నీ “ఆంధ్ర భారతీ తీర్థము” స్థాపించబడినదియు వారు చెప్పిరి. మఱియు నియమితకాలమునఁ బరీక్షలు చేయబడి కృతార్థులకు సామాన్య సాహిత్యముగ ప్రథమ, వివక్షణ, ప్రవీణ బిరుదము లీయబడుననియు, సర్వజనులకు సౌకర్యముగనుండునట్లు ఆంధ్రచేతమునందంతటను విద్యాలయములన్నింటి “ఆంధ్ర భారతీ తీర్థము” నకు కాఫలాస్థానములు ఏర్పాటు చేయబడుననియు, స్వభాష గ్రంథములగుర్చియే గాక పాశ్చాత్య గ్రంథములగుర్చియు వాటి యందలి యుద్విషయములగుర్చియు నామా భాషా పండితుల సాహిత్యమున నాంధ్రభాషయందు పద్యానుసంధు లీయబడుననియు నెలవిచ్చిరి ఇందలి విద్యాలయములు ఆచార్యులును కేవలము గౌరవాధ్యయ పనిచేసవలయుననియు, భూస్వాములును బుద్ధి మంతులును తగునీకులు నాంధ్రచేతమున కంతకు జెందిన యీ మహాద్విషయమునకు సాయపడి భాషానేర చేయవలయుననియు గోరును నుపన్యాసము ముగించిరి.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుపహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బులోనున్నూ, ఖద్దరునులులూ, నున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నూ, సకలమైనపట్టుపున్నూ, ప్రత్తి, వగైరాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకుంబై వీలైనంత చాకగా యేర్పాటు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలుశేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీళ్లు కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరనవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రహోజీరీమిల్సు,
బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రము.

శ్రీ రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాల- బెజవాడ

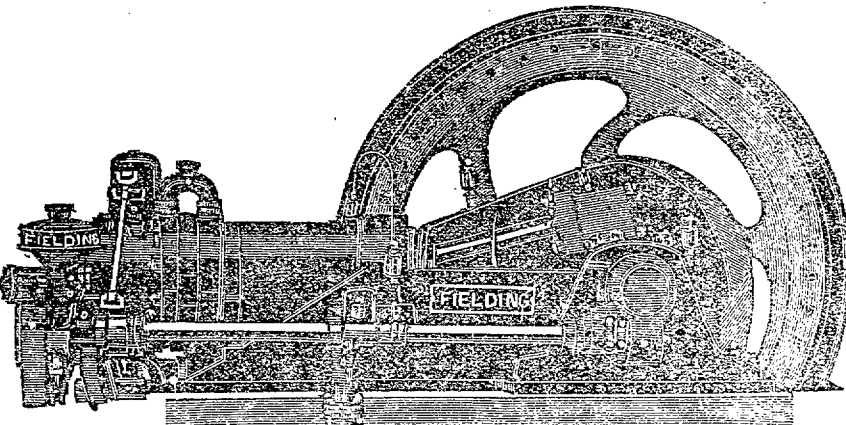
తొమ్మిది సం॥ లనుండియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మ వైద్యశాలను ఆవిష్కర్చుముగ నిర్వహించుచున్నట్టియు ఉయ్యూరు, మైలవరం, ముత్తూరు, జయంతిపురం వగైరా జమిందారుల మన్ననల నందినట్టియు, స్వంతభవనమును స్వంత మాలికావనమును కలిగినట్టియు సమగ్రలయిన ఆయుర్వేద పండితులు కలిగినట్టియు రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మవైద్య శాలా సంఘమువారు యీ వైద్యశాల నవమవార్షికోత్సవ దినమున 1924 వ సం॥ ఆగష్టు 2 వ తేదీనుండియు పై కళాశాలను నిర్వహించెదరు. ఈ కళాశాలయందు సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదవిశారద భీషక్ పరీక్షకులకును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యా పీఠ పరీక్షకును తగినట్లుగా విద్యగఱుపబడును. మఱియు ఆంగ్లవైద్యులచే అనాటమి, ఫిజియాలజీ మొదలగు విషయములు నేర్పబడును. ధర్మవైద్యశాలయందు కాంపౌండ్రింగు, (బొవధ దానవిధానము) రోగనిదానము, బొవధనిర్మాణ పద్ధతియు, మాలికావనమందు మాలికా పరిజ్ఞానమును, లక్ష్యణ సమన్వయముగా బోధింపబడును. సంస్కృతవిద్యార్థులకు పంచకావ్య పరిచయమైనను ఉండవలెను. ఆంధ్రవిద్యార్థులకు చక్కని భాషాపరిజ్ఞానమైనను ఉండవలయును. బీదవిద్యార్థులకు తగు సౌకర్యములు చేయబడును. జూలయి 25 వ తేదీన ప్రవేశ పరీక్ష బయపడును. చేరగోరు విద్యార్థులు జూలయి 20వ తేదీలోపల యీక్రిందివారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. ఈ కళాశాలయందు ఉపాధ్యాయులుగా పనిచేయుటకు సమగ్రలయిన ఆయుర్వేదపండితు లొకరు కావలసి యున్నారు. యోగ్యతనుబట్టి జీతముయ్యబడును. యోగ్యతలతో సహా యీ క్రిందివారికి దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. బెజవాడ } శంకర వెంకట రామయ్య,
24.6.24 } సహాయ కార్యదర్శి, రామమోహన ధర్మవైద్యశాల, బెజవాడ.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూటెపు కోల్డు వేపరైజరు

క్విక్ స్టార్టింగు శిమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

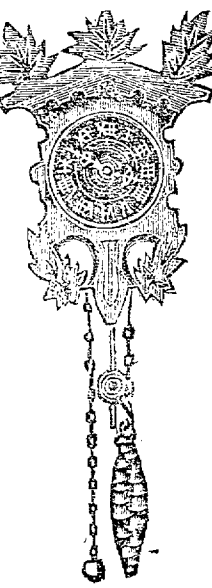
ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు చల్లని ఫీల్డింగు నుండిగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును. ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్నిసైజులు యెప్పుడును స్టోకులో నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams:— MACHINISTS Sole Agsnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203
12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

జిక్ జోకల్ గడియారం

త్వరపడుడు! త్వరపడుడు!! ధర తగ్గించబడినది ఇది నూతనముగా అమెరికా దేశములో స్వంతముగను తయారు చేయబడినది. ఎల్ల కాలమునకు చక్కగా పనిచేయు ఈ నూతనమైన గడియారము అందుముగాను చక్కగాను గోడకుతగిలించుటకు వీలుగాను యున్నది. ఇది ఎల్లప్పుడును ఉపయోగింపవచ్చును. ధర ఒకటికి రూ 2-8-0 డజన్ రూ 27-0-0 తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ & బ్రదర్స్
164 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

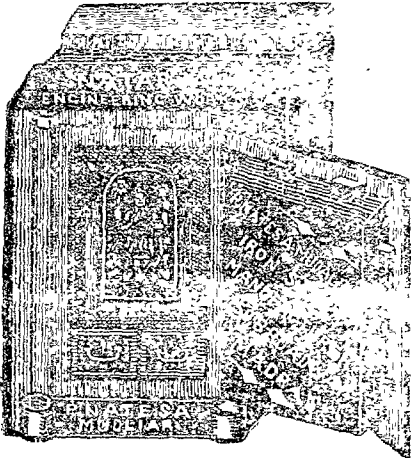
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని జనము

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్ర మహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	}	...	1	8	0
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.		0	4	0	
శిబ్బకొముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది)	1	4	0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)			0	8	0
తత్వమచంద్రిక ... కల 1—0—0 సతీకా ఆస్థాశిబ్బదంతామణి			0—12—0		
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము			0	4	0
కలక మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనా రాయణశాస్త్రి విరచితము)	}	...	2	4	0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు వ్యయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)		...	0	6	0
హిందీ మొదటవాచకము డిటో	0	8	0
హిందీ తెలుగు వ్యాఖ్య డిక్షనరీ కల 1—0—0 సంగీత శమంతకమణి ... కల 0—8—0					
సత్యవత్సవ్యాసాఖ్యానము-పద్య కావ్యము. కవిత్యము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు ఈ గ్రంథమును. జేబట్టిన పాఠకుల కొకవద్య మేని వదల మది జనింపదు.	}		1	0	0

మహర్షి జేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము: (గ్రంథకర్త మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు) ప్రతిష్ఠా క్రియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8 0
నిండుక్యాలికొలైందు షెడర్ వైటుకాగితములు } పోస్టభర్తులు ప్రత్యేకము.
తచాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుకెట్టివిధ ము చూడు.

స ర న ము దృ థ మై న ది న మ్మ క మై న ది

యిప్పటికొస్తూ ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధమైన తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

పి. న తే శ మొదలియార్,
ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు,
(ప్రాప్రైటర్, రి, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంబెనీరింగు వర్కుసు. ఏరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు
అయిత్ ఎంజనలు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు
చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రై నుమిల్లులు కానలన్ని సిలిండర్లు, పాప్ టింగ్స్,
నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. ముబ్బరాయప్పిల్లెవిధి, చెద్దనాయక్ పేట,
మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన
తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ తీర్మానము వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

పాశ్చాత్య వెంట్రూచలసంస్థలుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై బిగ్గబడిన వేన పేలు యోగ్యతాప్రతికలలో కొన్నిటిని ఈ విధమైన తెలిపియున్నాము.

(1) మ. బాక్సు (బొంబాయి), షెల్ ఆయుర్వేద యూనివర్సిటీ గ్రాంట్ యు. ఎన్. జె. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ వైస్సు యునైటెడ్ స్టేట్స్ అఫ్ అమెరికా వి. ఎల్. అఫ్ ది కానిటన్ ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ స్టాంట్ టెంప్లెస్ ఎస్టేట్ లీన్ విం. 2 వాండాలు- మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలకు ఈ క్రింది గింపక బాగుగా ర్యాపొచ్చావునులు వ్యత్యాసము, అభిర్థన, ముదబద్ధకము ప్రక్క ల నొప్పి, కడుపునొప్పి, శ్వాసవ్యాధి, తిమ్మలయ్యాడుము మొదలగునవి గుణమైనవి.

(2) మ. వి. ఎస్. అచ్యుతరావు, నీలియం సర్జన్, కానిటన్ శిమిషన్, మైసూరు గవర్న మెంటు, మైసూరు. మీకు తయారుచేయబడువాన్ని లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలను వేడుకపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి సంతోషమున.

(3) మ. డి. లె. ఇక్బాల్ కమిజ్ విల్లు చక్ర డిస్పెన్సరీ, 9-41 వీధి బొక్లే బజారు, రంగూను. బాగ్య. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు, వాగ్గెను, వాచర్లకు వచ్చుచున్న రోగులకును సంపూర్ణమైన

(4) మ. లాల్ సింగ్, మీ థే, నజ్ అసిఫ్ టు సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. తృప్తి నిచ్చినది. మీ లోకామయహారకస్తూరిమాత్రలను నేను ఉపయోగించుచున్నాను. చాలగుణముగానున్నది. రక్షణ మే 12 సీసాలను సంపుట బుడ్డి 15 ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్టభర్తు శేరు.

పాశ్చాత్య వెంట్రూచలసంస్థలు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు, శ్రీ సీతారావు వైద్యశాల, మైసూరు.

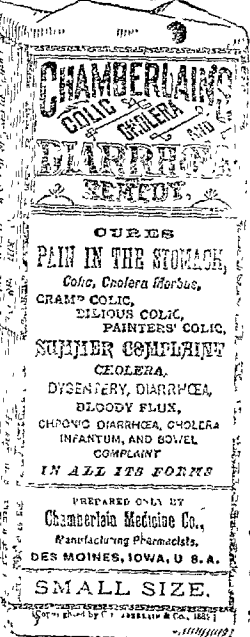
గ్రహణిమాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0
రక్తచేదనములు, బంకవిరేచనములు, జిగటవిరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలకు మాడుపుటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. నీటిని పిల్లలకువాడ వాడవచ్చును. వెంటనే గుణ మిచ్చును. అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

కెండ్రికీ బంగారు బ వల మూ న ము
లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు
మో న ము లే దు
వదైన రాకపోవుట లేదు
వగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది
ఒక రూపాయను ఖచ్చితే 82 ఆశ్వినిగ్రహ మాత్రలను కొనుడు. బలహీనము, అజీర్ణము, మూత కారీ సంబంధమైన వ్యాధులన్నియు పటాశంచలై పోవును. దానిని ఉపయోగించినవారు "దానియొక్క నిజమైన బంగారమునది" సమానమని తెలుపుచున్నాడు.
ఈ మాత్రలను వ్రాయబడిన ఆతంక నిగ్రహ బొంబాయి, 26 బ్రాడ్వే మదరాసు.

మోహి నీతైలము

5 తు. నూనెగల సీసా 1-కి రు. 0-12-0
శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
ఇది మనోహరితము శేయ విద్యార్థులు, ప్రిడిట్లు, ఉద్యాగములు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతినిచ్చును. నుందరుల మోహాలావణ్యములకు ప్రాపగు మరులును మనోహరముగ లేచి కాపాడును. ఈతైలమునందేకల రమణీయగు మహాన చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇరుగు పొరుగు వాలకువాడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోచుండును పుట్టు నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమును సువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి కియారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడిన యున్నాము. వేయేలక సాపరీకించిని నిజము తెలియగలదు అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

చేంబర్లెన్ గారి శూలనాప్తి అతి సార నివారిణి (2) ఈ ష థ ము ను నేవించుటచే
కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, శూలనాప్తి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 28